

Begroting 2024

REGIONALE UITVOERINGSDIENST DRENTHE

Colofon

De RUD Drenthe is de omgevingsdienst voor de inwoners en bedrijven van Drenthe. We hebben de milieukennis en -kunde, zijn betrouwbaar, innovatief en toekomstgericht. Samen met onze partners dragen we proactief en resultaatgericht bij aan een belangrijke taak: een schoon en veilig Drenthe. Nu én voor de volgende generaties.

Uitgave 3 augustus 2023
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe
Postbus 1017
9400 BA Assen
0800-9102
https://www.ruddrenthe.nl
Regiegroep@ruddrenthe.nl

Fotografie Cover: Rudmer Zwerver - Matthias Groeneveld
Shutterstock - Laura Penwell - Alexander Tsang
Karin Broekhuijsen -Skitterphoto/pexels.com
RUD Drenthe eigen werk

VOORWOORD

Voor u ligt onze Begroting 2024. Met deze Begroting leggen we een financiële basis voor 2024 aan u voor, geven we invulling aan vastgestelde beleidsmatige uitgangspunten en borgen we de voortgang in de uitvoering van uw milieu VTH- en bodemtaken. De Begroting voorziet door bundeling van middelen in een gemeenschappelijke aanpak van de omgevingsuitdagingen. Op deze manier creëren we meerwaarde voor Drenthe.

OMGEVINGSWET: RESERVERING IN DEELNEMERSBEGROTINGEN

De invoeringsdatum Omgevingswet is 1 januari 2024. De zienswijzen geven ten tijde van het schrijven van de voorliggende Begroting aanleiding tot het voorlopige advies om een reservering in de Begroting van de individuele deelnemers op te nemen. Het voorstel is om de daadwerkelijke keuzes en besluiten te verwerken tot een Begrotingswijziging 2024. Zo kunnen we wendbaar werken onder de Omgevingswet en in lijn met het nog te vormen Jaarprogramma 2024. Omdat vooralsnog geen extra middelen beschikbaar zijn terwijl wij op cruciale posities wel tijdig moeten beginnen met werven bestaat er het risico dat de Begroting wordt overschreden. In de risicoparagraaf wordt hier nader op ingegaan.

Vanaf de inwerkingtreding wordt onze inzet gemonitord en indien nodig bijgesteld. De verschuiving van het bevoegd gezag onder de Omgevingswet (bodemtaken en een aantal bedrijven) is opgenomen. Vanuit VNG en IPO vinden nog gesprekken met het Rijk plaats over de financiering van deze werkzaamheden. Daarnaast is een incidentele bijdrage opgenomen om het locatie-bestand aan te passen aan de Omgevingswet. Deze verrijking van het locatiebestand met milieubelastende activiteiten is een omvangrijk project.

VERHOGING PRODUCTIVITEITSNORM EN AANBESTEDING ZAAKSYSTEEM

In deze Begroting 2024 zijn de Begrotingswijziging 2023, het Jaarprogramma 2023 en de indexerings-afspraken als uitgangspunten opgenomen. De in 2021 geactualiseerde kentallen en het hieraan gekoppelde gemeentelijke groeimodel (ook voor asbest- en energietoezicht) liggen hieraan ten grond-slag. Het groeimodel leidt tot een financiële stijging van 1.5 miljoen. Hiernaast zorgt de indexering voor een stijging van bijna 0.9 miljoen.

We zetten ons in om het ziekteverzuimpercentage verder te verlagen. In 2023 werd gerekend met 9% en voor 2024 gaan we uit van 7%. Omdat de organisatie nog steeds groeit continueren we de 50 uur reservering om nieuwe medewerkers te begeleiden bij het inwerken, tot het gewenste uitvoeringsniveau is behaald. In 2024 wordt gerekend met een hogere productiviteitsnorm (1.276 i.p.v. 1.230 uur). Voor de aanbesteding van het zaaksysteem is 2 jaar uitstel verkregen. In september 2025 loopt het contract af maar de aanbesteding vindt in 2024 plaats. Voor de bekostiging van deze aanbesteding is een incidentele last van € 100K opgenomen.

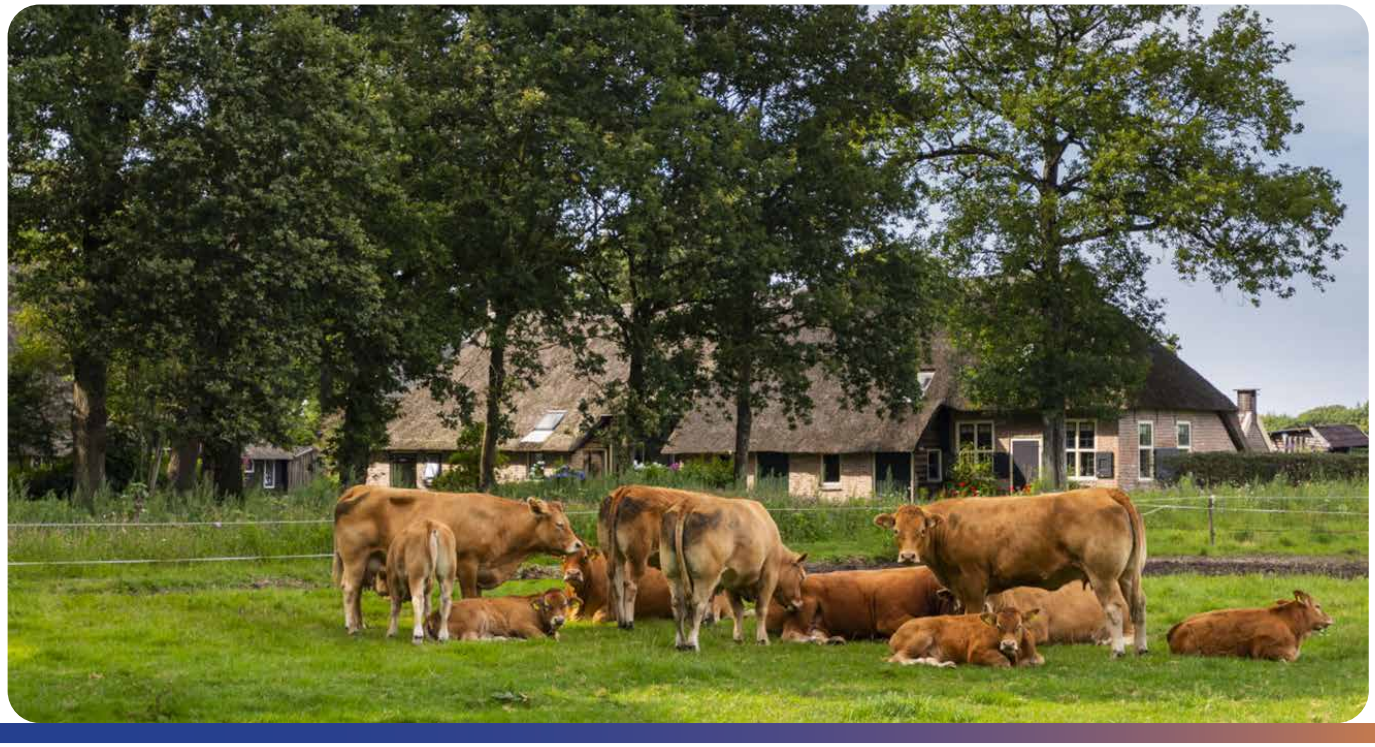
INZET VOOR EEN SCHOON EN VEILIG DRENTHE

Het is een extra speciaal jaar omdat we ons 10-jarig jubileum vieren. We hebben ons in de afgelopen periode doorontwikkeld tot een betrouwbare, deskundige en toekomstgerichte milieupartner op specialistische thema's als afval, bodem, geluid, lucht, omgevingsveiligheid en duurzaamheid. We werken met trots en passie aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Samen met onze partners dragen we bij aan een belangrijke taak: een schoon en veilig Drenthe. De Begroting 2024 vormt de basis voor die gezamenlijke inzet, nu én voor volgende generaties.

Robert Meijer
Voorzitter Dagelijks Bestuur
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

Marjan Heidekamp
Secretaris Dagelijks Bestuur
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

INHOUD

1 BEGROTING 2024 IN ÉÉN OOGOPSLAG 5
2 DE BESTUURLIJKE BEHANDELING 6
3 ACTUELE ONTWIKKELINGEN 7
3.1 Beleidsmatige ontwikkelingen 7
3.2 Organisatorische ontwikkelingen 15
3.3 Financieel effect van beleids- en organisatieontwikkelingen 18

4 PROGRAMMAPLAN 19
4.1 Programma milieu – regulier 20
4.2 Programma milieu – projecten & leges 20
4.3 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting, onvoorzien 21

5 PARAGRAFEN 23
5.1 Paragraaf leges/ lokale heffingen 23
5.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 23
5.3 Paragraaf financiële kengetallen 28
5.4 Paragraaf financiering 28
5.5 Paragraaf bedrijfsvoering 29
5.6 Paragraaf personele ontwikkelingen 30

6 FINANCIËLE BEGROTING 31
6.1 Meerjarenraming overzicht baten en lasten 31
6.2 Exploitatiebegroting 33
6.3 Uiteenzetting van de financiële positie en meerjarenraming 35

BIJLAGEN 40

1 BEGROTING 2024 IN ÉÉN OOGOPSLAG

In onderstaande samenvatting wordt een overzicht gegeven van de financiën over 2024.

X € 1.000	REALISATIE 2022	BEGROTINGS-WIJZIGING 2023	BEGROTING 2024
Deelnemersbijdrage	16.341	19.424	21.639
Onttrekking reserves Ontwikkelprogramma	0		
Project Ontwikkelprogramma	0	0	0
Projecten	998	1.494	1.617
Leges	197	200	200
Overige baten	243	97	101
TOTAAL BATEN	**17.779**	**21.215**	**23.557**
Personeel primair proces	10.298	10.940	12.623
Personeel overhead	2.807	4.231	4.570
Frictiekosten	293	0	0
Reis-, opleidings- en algemene personeelskosten	763	786	921
Bedrijfsvoeringskosten	2.638	3.039	3.301
Projectkosten Zaaksysteem	0	50	100
Projectkosten Ontwikkelprogramma	23	0	0
Projecten	998	1.494	1.617
Leges	138	150	150
Incidentele lasten	0	400	150
Onvoorzien	0	125	125
TOTAAL LASTEN	**17.958**	**21.215**	**23.557**
RESULTAAT VOOR RESERVES	**-179**	**-0**	**-0**
MUTATIE RESERVES			
RESULTAAT NA MUTATIE RESERVES	**-179**	**-0**	**-0**

2 DE BESTUURLIJKE BEHANDELING

In dit document staan de financiële kaders en het budget voor het aankomende Begrotingsjaar vermeld. Er wordt omschreven wat wij daar op hoofdlijnen voor gaan doen.

De impact van de Omgevingswet op de financiële en beleidsmatige uitgangspunten in ons gezamenlijk uitvoeringsprogramma wordt op dit moment nader onderzocht. Het voorstel is om na afweging van de ingediende zienswijzen te komen tot een Begrotingswijziging 2024. Zo kunnen we wendbaar werken in lijn met een realistisch Jaarprogramma 2024.

In onderstaand overzicht staat de afgesproken planning van de planning & control cyclus. De ontwerp Begroting 2024 werd in februari 2023 al in procedure gebracht. Op basis van de daarop ingediende zienswijzen ligt nu deze concept versie voor. U ziet hoe de verdere behandeling van de Begroting 2024 plaatsvindt, inclusief de vergaderdata van het algemeen en dagelijks bestuur.

FIGUUR 1: TIJDLIJN 2023 P&C-CYCLUS

RUD Drenthe tijdlijn P&C cyclus 2023 en data bestuursvergaderingen

AB

- **6-2**
  - Informatie-bijeenkomst
- **12-4** ter voorlopige vaststelling
  - Jaarstukken 2022
  - Evt. begrotingswijziging
  - Ontwerpbegroting 2024 (tkn)
- **3-7** ter vaststelling
  - Jaarstukken
  - Voorjaarsrapportage (tkn)
- **4/9**
  - Vaststelling begroting
  - Evt begrotingswijziging
- **18-12**
  - Voorjaarsnotitie 2025
  - Najaarsrapportage
  - Jaarprogramma (tkn)

JANUARI	FEBUARI	MAART	APRIL	MEI	JUNI	JULI	AUGUSTUS	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER

DB

- **16-1** Extra DB
- **20-3**
  - Jaarstukken 2022
  - Rapportage vierde kwartaal (in jaarstukken)
  - Evt.begrotingswijziging 2023
  - Ontwerpbegroting 2024
- **12-4**
  - Verzending voorlopig vastgestelde stukken naar de raden en staten
- **12-6**
  - voorjaars-rapportage
- **3-7**
  - Schriftelijke zienswijze reactie AB en raden/ staten
- **4-9**
  - Voor-bereiding AB
- **30-10**
  - najaars-rappor-tage
- **27-11**
  - Voorjaars-notitie +2
  - Jaar-programma
- **18-12**
  - Voor-bereiding AB

3 ACTUELE ONTWIKKELINGEN

In dit hoofdstuk beschrijven we 10 beleidsmatige ontwikkelingen en 5 organisatorische ontwikkelingen die financiële doorwerking kunnen hebben op onze taakuitvoering.

Als dé milieupartner in Drenthe werken wij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving door onder andere de volgende taken:

- toezicht op en handhaving van de wettelijke milieuregels bij bedrijven;
- vergunningverlening aan inwoners en bedrijven op basis van milieuwetgeving;
- uitvoering van bodemtakenpakket;
- advisering op verschillende specifieke omgevingsthema's (zoals duurzaamheid of veiligheid) en bij het opstellen van visies en plannen voor de leefomgeving;
- piketwaarneming in geval van crisissituaties.
- interbestuurlijke ketensamenwerking.

Komend jaar is een jaar waarin sommige kaders die we hanteren veranderen door de komst van de Omgevingswet. Met deze bijzondere ontwikkeling starten we dit hoofdstuk dan ook.

3.1 BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN

3.1.1 DE OMGEVINGSWET

De Omgevingswet behelst een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De invoeringsdatum van de Omgevingswet is 1 januari 2024. Duidelijk is dat de Omgevingswet grote impact heeft op alle betrokken ketenpartijen en dus ook op de RUD Drenthe.

Enkele voorbeelden:

- Volgens de wet geldt een overgangsrecht tot 2029. In deze periode is het nodig om per vraag extra te onderzoeken of dit overgangsrecht wel of niet van toepassing is.
- Nieuw is ook het vooroverlegproces. Van initiatiefnemers wordt na dit voortraject verwacht dat zij een complete vergunningaanvraag indienen. Initiatiefnemers moeten hieraan waarschijnlijk wennen en meegenomen worden.
- De termijn om een vergunning te verlenen is in de Omgevingswet gewijzigd van (meestal) 26 weken naar 8 weken. Niet compleet ingediende aanvragen zullen hierdoor, eerder dan nu en daarmee extra, door ons als niet ontvankelijk worden verklaard.
- De beleidsmatige keuzes (omgevingsvisie/omgevingsplannen) moeten door de gemeentes en provincie worden gemaakt waarbij steeds meer ook advies gevraagd wordt aan de experts van de RUD Drenthe.
- We zien, aan de hand van ketentesten, extra zaakdossiers ontstaan door de nieuwe mogelijkheid om toestemmingen te regelen per milieubelastende activiteit. Hiervoor zijn meer procedure uren nodig voor zowel de behandelaars, de adviseurs als de proces ondersteuners.

WENDBAAR WERKEN

Tijdig anticiperen op de veranderopgave van de RUD Drenthe gaat via een beheerste stapsgewijze aanpak. Een meerderheid van onze opdrachtgevers heeft inmiddels de Mandaatregeling Omgevingswet vastgesteld. Om de ontwikkelingen en kansen adequaat in beeld te brengen is Bureau Seinstra gevraagd om een Plan van Aanpak Omgevingswet. De vertaling van acties en maatregelen hieruit gebeurt met onder meer een Impactanalyse Omgevingswet.

De hamvraag blijft welke extra kosten door de invoering van de wet (structureel en incidenteel tijdens de overgangsperiode) worden voorzien. Ramingen lopen uiteen. Een effectenonderzoek eind 2021 door Omgevingsdienst.nl (vereniging van omgevingsdiensten) voorspelde 7% tot 12% extra kosten bij de uitvoering van onze activiteiten.

De in juli 2023 uitgebrachte zienswijzen waar het gaat om de financiële impact op het diensten- en takenpakket geven ten tijde van het schrijven van deze Begroting aanleiding tot het voorlopige advies om ‘een reservering in de Begroting van de individuele deelnemers op te nemen’. Het voorstel is daarnaast om de daadwerkelijke keuzes en besluiten op een later moment te verwerken tot een Begrotingswijziging 2024. In de risicoparagraaf 5.2 wordt beschreven wat de risico’s zijn voor de bedrijfsvoering zolang de noodzakelijk gebleken middelen niet beschikbaar zijn.

BELEIDSMATIGE ONTWIKKELING

DIGITALE UITWISSELING

De Omgevingswet gaat fors impact hebben op de werkprocessen omdat de wet verplicht tot toegankelijkheid van data, informatie en dossiers. Een optimale uitwisseling van onze data en informatie met de ketenpartners voorkomt extra inzet en daarmee extra kosten. Ook het niet kunnen nakomen van wettelijke termijnen wordt voorkomen met een goede digitale informatiehuishouding. In het project ‘digitale uitwisseling’ is een standaard werkwijze met onze deelnemers afgesproken (StanDUR). Actieve toepassing van deze werkwijze is van belang voor de effectiviteit, betrouwbaarheid en kwaliteit van de dienstverlening aan onze deelnemers.

VERSCHUIVINGEN VAN TAKEN

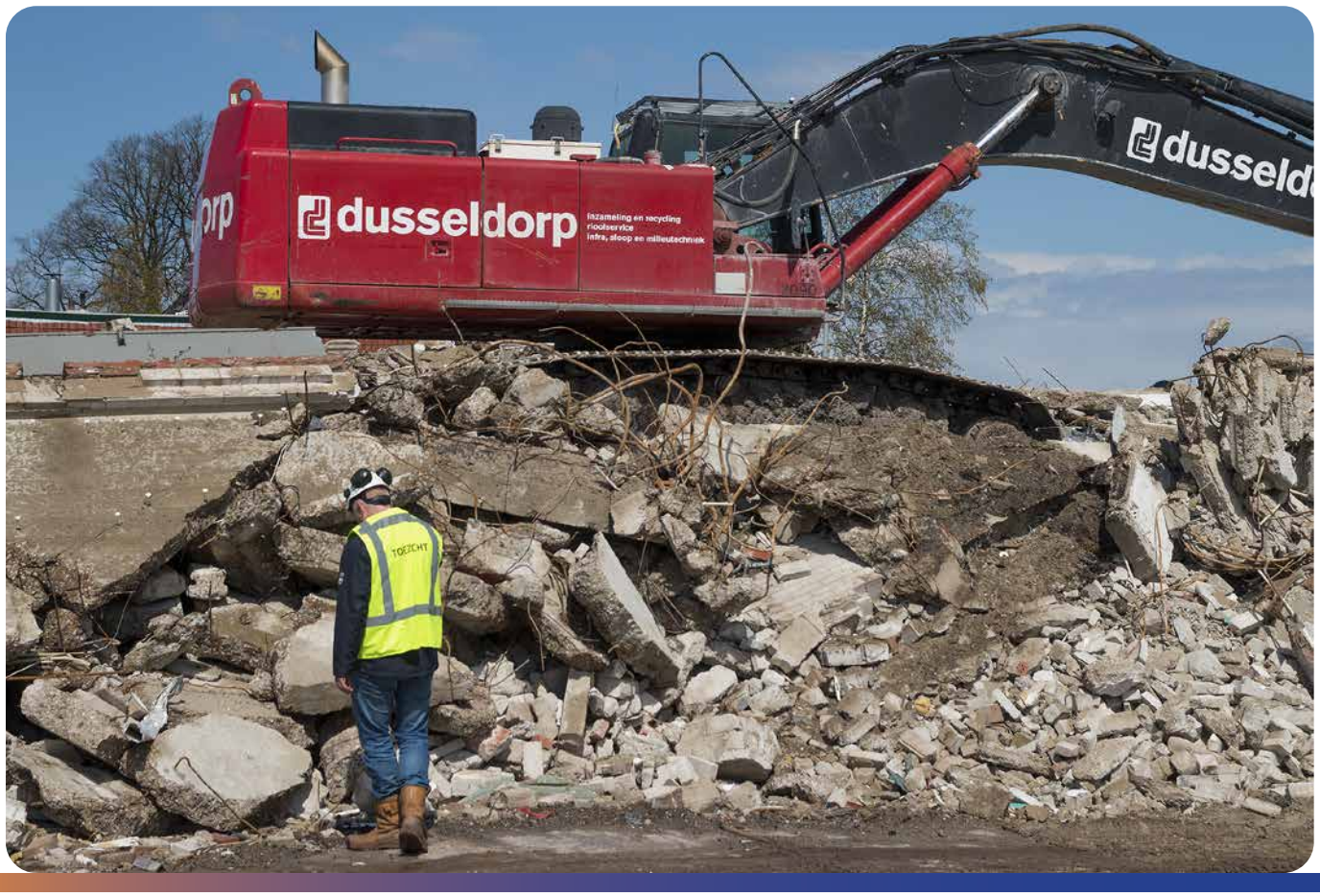
Met de invoering van de Omgevingswet verschuiven een aantal milieubelastende activiteiten van provincie naar gemeenten en visa versa. Daarmee verschuift ook de onderlinge verdeling van de deelnemersbijdragen. De belangrijkste conclusies in de nieuwe situatie zijn:

- Op basis van de uitgangspunten en aannames van de Drentse Maat vindt globaal verschuiving plaats in uren van provincie naar de gemeenten Aa en Hunze, Coevorden, Hoogeveen, Meppel en Midden/Drenthe. Dit leidt tot een lagere deelnemersbijdrage bij de provincie en een hogere bij de gemeenten. In tabel B (zie bijlage) is dit doorgerekend in de deelnemersbijdragen voor 310 uur per inrichting.
- Op basis van onze inschatting blijkt dat Drenthebreed ca. 6 inrichtingen (definitie onder de Wabo) van gemeenten naar provincie gaan. Op basis van de Drentse Maat gaat het om ca. 50 uur per inrichting/milieulocatie. Dit leidt tot een hogere deelnemersbijdrage bij de provincie en een lagere bij de gemeenten. Zodra duidelijk is om welke inrichtingen dit gaat zijn nadere afspraken over de benodigde inzet nodig.

Over de exact te hanteren kentallen vindt in 2023 nog afstemming plaats bij de warme overdracht van de inrichtingen tussen de bevoegde gezagen.

VERRIJKEN LOCATIEBESTAND

De term “inrichting” vervalt binnen de Omgevingswet. Binnen de milieu- en bodemlocaties worden activiteiten gezien als “milieubelastende activiteit”,

of een clustering hiervan. Het locatiebestand wordt in 2023 en 2024 daarom verrijkt met mba's. Een juist en compleet locatiebestand is urgent en noodzakelijk omdat het locatiebestand de basis is voor alle onze zaken, met relaties naar zaken van onze deelnemers en onze samenwerkingspartners. In 2024 is hiervoor een incidenteel bedrag van € 150K opgenomen.

VERSCHUIVING VAN BODEMTAKEN

Met de komst van de Omgevingswet verschuiven bodemtaken van de provincie naar gemeenten. Gemeenten worden verantwoordelijk voor het beleid en activiteiten in de vaste bodem. De provincie Drenthe is verantwoordelijk voor het grondwaterbeheer en blijft het bevoegde gezag voor bodemverontreinigingen die onder het overgangsrecht vallen.

Bij deze verschuiving is inzet nodig van de RUD Drenthe. De verwachting is dat met de huidige formatie de bodem-gerelateerde werkzaamheden voor de provincie en de gemeenten uitgevoerd kunnen worden. Het is nog niet duidelijk wat de verschuiving van taken financieel gaat betekenen voor provincie en gemeenten. Een eerste inschatting op basis van bestede uren in de jaren 2020 en 2021 leert ons dat 6.000 uren verschuiven van provincie naar gemeenten. Dit zijn taken die verband houden met het adviseren, toetsen, toezicht houden en handhaven van activiteiten in de bodem en taken die verband houden met graven in- en het saneren van verontreinigde bodems.

Landelijk bespreken het Rijk, IPO (Interprovinciaal overleg) en VNG (Vereniging van Nederlandse gemeenten) hoe de financiering van bodemtaken onder de Omgevingswet het beste georganiseerd kan worden. Wanneer deze afspraken definitief zijn is een specifieke kostenraming te maken. In deze begroting is vooralsnog gerekend met een één op één overdracht. Voor de daarbij behorende financiële consequenties verwijzen wij naar de tabel in bijlage B.

LEGES HEFFEN OP MILIEUTAKEN

Met de komst van de Omgevingswet wordt het verbod op het heffen van leges op milieu- en bodem-toestemmingen opgeheven. Voor onze opdrachtgevers ontstaan hierdoor mogelijkheden om de kosten voor milieuactiviteiten te dekken. Een meerderheid van onze deelnemers staat positief tegenover het invoeren van legesheffingen.

BELEIDSMATIGE ONTWIKKELING

3.1.2 EVALUATIE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING

De uniforme handhavingsstrategie is een duidelijke stap richting outcome- en impact gestuurd werken. De strategie geeft ook invulling aan een belangrijke aanbeveling uit de evaluatie GR (gemeenschappelijke regeling):

“Kom tot eenduidigheid over de opgave voor de RUD Drenthe, waarop de programmering en daarmee de Begroting kan worden gebaseerd. Alleen dan is een adequate organisatie in te richten die de verwachtingen van haar deelnemers kan waarmaken”.

UITVOERING- EN HANDHAVING STRATEGIE DRENTHE

De ingezette organisatieontwikkeling van de afgelopen jaren wordt verder uitgewerkt in het document Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe. De scope van de U&H-strategie is gedefinieerd als alle uitvoeringstaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving die de gemeenten en de provincie Drenthe verplicht en facultatief hebben overgedragen aan de RUD Drenthe voor de jaren 2022-2026. De U&H-strategie kent een doorlooptijd van vier jaar. Na twee jaar vindt een evaluatie plaats.

Jaarlijks vindt een vertaling van deze U&H – strategie naar ons uitvoeringsprogramma plaats. In dit programma wordt benoemd welke VTH-instrumenten de RUD Drenthe concreet gaat inzetten en wat de formatieve en financiële gevolgen zijn. Eventuele aanscherping van ambities kan ook in dit uitvoeringsprogramma plaatsvinden. Voor 2024 zijn de effecten op de Begroting op nihil ingeschat.

Met de keuze om over te gaan tot de invoering van risicogericht werken wordt een steeds beter inhoudelijk afwegingskader gecreëerd, waarmee op basis van risico-inschatting en milieurendement de uitvoering wordt geprioriteerd. Deze ambitie geldt feitelijk voor ons gehele VTH-takenpakket waarbij de impact op de omgevingswaarden apart benoemd wordt. Met een dergelijke systematiek van werken bieden wij onze deelnemers een bestuurlijk afwegingskader voor een optimale inzet van mensen en middelen.

HERIJKING DRENTSE MAAT

Uit de door TwijnstraGudde uitgevoerde evaluatie GR RUD Drenthe (2021) is gebleken dat de Drentse Maat aan actualisatie toe is. De herijking van de Drentse Maat (DM) wordt in twee fasen uitgevoerd.

Eind 2021 is in de eerste fase een meer realistisch kengetal voor de producten DM ontwikkeld, gebaseerd op de uitgevoerde benchmark met collega omgevingsdiensten. In december 2021 is besloten de eerste fase budgetneutraal door te voeren in het Jaarprogramma 2022. Tegelijkertijd is besloten tot een groeimodel voor onze deelnemers voor 2023, 2024 en uitloop 2025 zodat de RUD Drenthe over dezelfde hoeveelheid uren kan beschikken als andere omgevingsdiensten met een vergelijkbare omvang en opgave.

In fase 2 wordt, aansluitend aan het opstellen van de Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe, een brede herijking van de DM uitgevoerd. De uitwerking van de 2e fase wordt in de loop van 2023 verwacht en is nog niet opgenomen in deze Begroting 2024. De doorvoering van de U&H-strategie heeft invloed op de DM-methodiek en de wijze van verantwoorden die de RUD Drenthe gewend is toe te passen.

GROEIMODEL

Het groeimodel is in het Jaarprogramma onder kolom 2023 doorgevoerd. Het verwachte restant 2023 en de groeimodeluren voor RGT en Energie 2024 zijn opgenomen in de Begroting voor 2024. We gaan ervan uit dat, wanneer we de groei niet waar kunnen maken, we dat alsnog in 2025 gaan realiseren (uitloopjaar in opschaling). Dit uitgangspunt is als afspraak opgenomen in het inmiddels vastgestelde Jaarprogramma 2023.

Voor complexe vergunningen, calamiteiten, incidenten en handhavingszaken worden de kengetallen niet aangepast. Indien een urenoverschrijding ontstaat vindt hierover afstemming met de betreffende deelnemers plaats. Conform bestuursbesluit wordt deze extra benodigde inzet op basis van werkelijk gerealiseerde uren verrekend volgens de afgesproken verreken-systematiek.

Het groeimodel ziet er als volgt uit:

TABEL 1: GROEIMODEL 2023 , 2024 EN 2025

UITVOERINGSJAAR T.O.V. HET BASISUITVOERINGSNIVEAU (=BEGROTING 2022)			2023		2024		2025 (UITLOOP)		UITVOERINGS-NIVEAU OP BASIS VAN HERIJKING
PRODUCT	BG	TOELICHTING	BASIS	NIEUW	BASIS	NIEUW	BASIS	NIEUW	
116 RGT	ov G	budget neutrale door-voering herijking	9.385	0	9.385	3.273	12.658	0	12.658
116 Jur ondersteuning	ov G	budget neutrale door-voering herijking(116)	0	3.500	3.500	0	3.500	0	3.500
116 BOA inzet	ov G	budget neutrale door-voering herijking(116)	0	1.330	1.330	0	1.330	0	pm
400 Asbesttoezicht	ov G	meldingen vraaggestuurd per delnemer	4.685	0	4.685	0	4.685	0	4.685
120 Klachten	prov	verrekenen provincie		pm		pm		pm	pm
	ov G	verrekenen per deelnemer		pm		pm		pm	1.133
Energie	alle	2022: 6600 hiervan 1200 directe financiering rijk (klein deel is prov.)	5.400	1.600	7.000	1.400	8.400	0	8.400
Extra opdrachten	prov	altijd per deelnemer verrekend (met besluit)		pm		pm		pm	pm
	ov G	altijd per deelnemer verrekend (met besluit)		pm		pm		pm	pm
Omgevingsveiligheid	alle	doorgerekend	pm		pm		pm		pm
Gevelscans	alle	doorgerekend	pm		pm		pm		pm
BOA inzet	alle	Nacalculatie per deelnemer, na 2022 opnemen begroting?	pm		pm		pm		2.650
Luchtadviseur	alle	Nacalculatie per deelnemer, na 2022 opnemen begroting?	pm		pm		pm		1.330
Tussenoplossing Groeimodel	alle	in mindering op RGT (116)		5.010					

3.1.3 MEERJAREN AGENDA VERSTERKING OMGEVINGSVEILIGHEID 2021-2024

Onze deelnemers ontvangen vanuit de Meerjaren agenda Versterking omgevingsveiligheid 2021-2024 middelen voor de versterking omgevingsveiligheid. De taken worden grotendeels door de RUD Drenthe en een kleiner deel door de Veiligheidsregio Drenthe uitgevoerd. In deze Begroting 2024 zijn de kosten structureel opgenomen. De min- en plusuren worden achteraf verrekend.

3.1.4 DE UITVOERING VAN HET BELEID M.B.T. DE ZEER ZORGWEKKENDE STOFFEN

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) zijn carcinogeen, mutageen, repro(ductie) toxisch of een combinatie van voornoemde. Ook kunnen ze nog (zeer) persistent en/of bio accumulatief zijn. Het weren van ZZS uit de leefomgeving heeft dan ook een groot maatschappelijk belang en hiermee bestuurlijk gewicht. Uit de evaluatie ZZS-emissiebeleid 2016-2021 (in opdracht van het ministerie van IenW) blijkt dat ‘kennis en capaciteit’ kritische succesfactoren zijn voor de uitvoering van het ZZS-beleid. De complexiteit van de wet- en regelgeving én de inhoudelijke complexiteit en diversiteit in stoffen, productieprocessen en emissies maken dat er aanzienlijke eisen worden gesteld aan het kennisniveau en de capaciteit bij alle betrokken partijen.

Het Rijk zet in op versterking van het VTH-stelsel via een Interbestuurlijk Programma. Onderdeel van dit programma is de versterking van de kennisinfrastructuur, -ontwikkeling en -deling van de omgevingsdiensten. In het verlengde hiervan wordt per regio een samenwerkingsstructuur ZZS ontwikkeld, dit met als uitgangspunt om een betere samenwerking tussen omgevingsdiensten en het RIVM op het gebied van kennis rondom ZZS te bewerkstelligen. ODG, FUMO & RUD Drenthe gaan een samenwerkingsplatform ZZS Noord-Nederland inrichten.

In navolging op het project inventarisatie ZZS bij provinciale bedrijven, gaan wij conform het Jaarprogramma 2023 in gesprek met onze gemeentelijke opdrachtgevers om te inventariseren of een projectmatige aanpak ZZS bij eén of meerdere branches op gelijkluidende manier kan worden uitgevoerd. Nadere uitvoerings- en financieringsafspraken

BELEIDSMATIGE ONTWIKKELING

op het gebied van ZZS voor gemeentelijke inrichtingen worden opgenomen in de Begrotingswijziging 2024.

3.1.5 REGIONALE KETENAANPAK MILIEU-CRIMINALITEIT, ONDERMIJNING EN ASBESTTOEZICHT

De effecten van milieucriminaliteit (en het daarbij behorende ondermijnende gedrag) zijn vaak niet direct zichtbaar maar brengen economische-, milieu- en gezondheidsschade toe. Omgevingsdiensten zijn een steeds belangrijkere schakel om milieucriminaliteit te bestrijden en om ervoor te zorgen dat veroorzaakte schade wordt hersteld. In de Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe wordt de (inzet op) bestrijding van milieucriminaliteit, in het verlengde van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS), nader uitgewerkt.

De deelnemers hebben verzocht om in verband met gezondheidsrisico's het asbesttoezicht op een aanvaardbaar niveau te houden. In 2022 is de capaciteit hiervoor op orde gebracht, en in 2023 en volgende Begrotingen wordt deze inzet gecontinueerd. Omdat door sanering het asbest als bouwmateriaal verdwijnt kan op termijn onze inzet afgebouwd worden.

3.1.6 DE KLIMAATDOELEN EN ENERGIEBESPARING BIJ BEDRIJVEN

WERK GEBONDEN PERSONENMOBILITEIT

Op 1 januari 2024 treedt naar verwachting het Besluit CO2-reductie werk gebonden personenmobiliteit in werking. Op grond van dit Besluit worden werkgevers, die meer dan 100 werknemers in dienst hebben, verplicht om jaarlijks de gegevens met betrekking tot werk gebonden personenmobiliteit te verstrekken. Het Besluit vloeit voort uit wat in het Klimaatakkoord van 2019 is overeengekomen, namelijk om in 2030 een CO2-reductie van één megaton te realiseren.

De gemeenten waarbinnen een onderneming of rechtspersoon is gevestigd, zijn het bevoegde gezag op het gebied van toezicht en handhaving. De colleges geven de omgevingsdiensten een opdracht om de toezichts- en handhavingstaken uit te voeren. Zowel de toezichtstaak als de handhavingstaak vallen onder het mandaat zoals deze bij inwerkingtreding van de Omgevingswet is opgesteld. Medio 2024 of begin 2025 moeten deze taken worden uitgevoerd. Het is nu nog onduidelijk om welke ureninzet dit gaat.

ENERGIETOEZICHT

In het klimaatakkoord van Parijs is vastgelegd dat de wereldwijde klimaatopwarming in 2100 beperkt moet zijn tot 2°C vergeleken met het niveau van vóór de opkomst van de industrie. In het verlengde hiervan hebben Provinciale Staten van Drenthe de doelstelling in de vastgestelde Energieagenda 2020 – 2023 uitgesproken om in 2050 energieneutraal te zijn. Ook verschillende gemeenten streven energiedoelen na. Daarnaast zijn energiedoelen door het Rijk verwerkt in wet- en regelgeving.

Voor het toezien op deze wet – en regelgeving zijn vanaf 2022 uren toegevoegd aan de Begroting om de formatie op orde te kunnen brengen. Een deel wordt gefinancierd vanuit het Rijk, en een deel wordt gedragen vanuit de uitvoering van RGT. Voor 2024 worden deze uren (7.000 uur) verder naar het gewenste niveau gebracht door 1.400 uur toe te voegen aan de uitvoering van energietoezicht.

Per 1 januari 2023 moet elk kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben. Voldoet het gebouw niet aan de eisen, dan mag het per 1 januari 2023 niet meer als kantoor gebruikt worden. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit 2012. De RUD Drenthe heeft de expertise op het gebied van energiebesparing en energietoezicht in huis. Bevoegde gezagen kunnen de RUD Drenthe opdragen om deze aanvullende taak op zich te nemen en/of hiervoor de RUD Drenthe mandateren.

3.1.7 IPPC-BEDIJVEN

De actualisatieplicht vergunningen van IPPC-bedrijven (Integrated Pollution and Prevention Control) gaat in 2024 aandacht vragen. Bij publicatie van nieuwe (geactualiseerde) BBT-conclusies (best beschikbare technieken) van een bepaalde branche moeten de vergunningen van de betrokken bedrijven binnen 4jaar na publicatie zijn aangepast. Een BBT-referentiedocument (BREF) is een document die de beste beschikbare technieken beschrijft. BBT-conclusies vormen de referentie voor toetsing en vaststelling van vergunningsvoorwaarden en actualisatie van deze voorschriften. De BBT-conclusies over "slachthuizen" en "smederijen en gieterijen" zijn de eerstvolgende twee die worden opgepakt.

3.1.8 DE WET OPEN OVERHEID (WOO)

De WOO is in 2022 in werking getreden. Met onze opdrachtgevers zal afstemming moeten plaatsvinden wat dat betekent voor de bestaande en nieuwe archieven. Het vraagt iets van onze werkprocessen op vlak van informatisering en automatisering. De financiële impact is nog niet helder te schetsen.

3.1.9 HET SCHONE LUCHTAKKOORD (SLA)

Het doel van het SLA is om gezamenlijk de lucht-kwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Met de aanpak van de binnenlandse bronnen streven we naar een gezondheidswinst van minimaal 50 procent in 2030 ten opzichte van 2016. De maatregelen worden uitgewerkt in themagroepen en sluiten waar mogelijk aan bij lopende initiatieven. In alle sectoren starten overheden in samenspraak met bedrijven en burgers initiatieven en acties voor schonere lucht. Ook binnen de provincie Drenthe en voor de gemeente Assen is de inzet van onze luchtexperts gevraagd.

3.1.10 INTERBESTUURLIJK PROGRAMMAPLAN VERSTERKING VTH-STELSEL

Op 8 juli 2022 heeft de staatssecretaris de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang van de versterking van het VTH-stelsel via een Kamerbrief met als bijlagen het interbestuurlijk programmaplan (IBP) versterking VTH-stelsel en een overzicht opvolging aanbevelingen Commissie van Aartsen. De pijlers uit dit IBP blijven stevig onder onze aandacht.

De RUD Drenthe verwijst voor de duiding van de impact in Drenthe naar de Voorjaarsnotitie 2023 en het Jaarprogramma 2023. Het Interbestuurlijk Programma bestaat uit een zestal pijlers:

1. Robuuste omgevingsdiensten en financiering;
2. Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging;
3. Informatie-uitwisseling en datakwaliteit;
4. Kennisinfrastructuur inclusief arbeidsmarkt;
5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving;
6. Monitoring kwaliteit milieutoezicht.

IBP pakt het vaststellen van een landelijke norm-financiering in 2023 op. Dit kan gevolgen hebben voor onze financieringsstructuur die gebaseerd is op een aantal uitgangspunten zoals een eerlijke verdeling naar rato van wat wordt afgenomen per opdrachtgever. Het is afwachten hoe de landelijke norm van de financiering van omgevingsdiensten eruit komt te zien.

De BOA-inzet vormt een wezenlijk onderdeel van de kerntaak van de RUD Drenthe: het strafrechtelijk handhaven bij milieuovertredingen. De noodzaak tot extra BOA-inzet vormt één van de aanbevelingen uit het rapport van Commissie van Aartsen en maakt deel uit van ons groeimodel. In de Begroting 2024 zijn deze kosten structureel opgenomen, conform de uitgangs-punten. Meer- en minderwerk wordt verrekend volgens de afgesproken systematiek.

3.2 ORGANISATORISCHE ONTWIKKELINGEN

De basis is op orde, maar we blijven inzetten op optimale synergie in werken, denken en doen. De volgende organisatorische ontwikkelingen hebben invloed op onze taakuitvoering.

3.2.1 STRATEGISCHE PERSONEELSPLANNING

De focus van de afdeling HRM is de afgelopen jaren verschoven van personeelsplanning naar een brede bedrijfsmatige strategische planning. Dit zien we als een ontwikkelproces waarin wordt nagedacht hoe de organisatie zich op de lange termijn positioneert en kan voorbereiden op de toekomst. De Strategische Personeelsplanning RUD Drenthe en de uniforme Uitvoering- en handhavingsstrategie Drenthe zijn de basis voor onze beleid- en organisatiedoelen en dalen neer in het Jaarprogramma voor onze deelnemers.

ZIEKTEVERZUIM

In het Jaarprogramma en Begroting van 2023 is uitgegaan van een realistisch ziektepercentage van 9 procent. Door toepassing van dit uitgangspunt konden realistische en haalbare Jaarprogramma's worden opgesteld. In nauwe afstemming met de bedrijfsarts en de verzuimcoaches wordt gewerkt aan een streefcijfer van 7 procent voor 2024. De effecten van COVID-19 op lange termijn (zowel op lichamelijk als psychosociaal vlak) zijn nog onvoldoende duidelijk. Deze invloed ramen we niet in de Begroting 2024.

DUURZAME INZETBAARHEID

Om medewerkers te boeien en behouden, zodanig dat zij gezond, productief en met plezier het huidige en toekomstige werk kunnen en willen uitvoeren, wordt er ruim inzet gepleegd op het gebied van duurzame inzetbaarheid. Voor de interne organisatie is reflecteren en blijven leren erg belangrijk. Als zelfsturend en transparant overheidsorgaan zijn bijvoorbeeld werkprocessen en werkcultuur blijvend onder de aandacht. Dit krijgt in 2024 verder vorm onder de noemen 'Zo werken wij!'.

OPLOSSINGSGERICHT WERKEN

De opdrachten van onze opdrachtgevers worden in een logische (keten)samenwerking oplossingsgericht uitgevoerd. Onze organisatie wordt steeds beter ingericht waarbij gewenste resultaten de samenwerkingsvormen bepalen en niet andersom. Hierdoor wordt niet alleen de wendbaarheid van de organisatie vergroot maar wordt ook de kennis, kunde en kwaliteit van onze medewerkers gestimuleerd. Zo zijn en blijven we een aantrekkelijke werkgever, waar mensen graag werken en zich kunnen ontwikkelen. Deze aanpak maakt dat we ook in de huidige krappe arbeidsmarkt blijven beschikken over gekwalificeerd personeel.

ARBEIDSMARKTBENADERING

De krapte aan gekwalificeerd personeel op de huidige arbeidsmarkt noodzaakt ons tot een stevigere inzet op werving en selectie van toekomstig benodigde medewerkers. De RUD Drenthe heeft samen met de ODG en de FUMO de krachten gebundeld op de arbeidsmarkt en de campagne "Werken bij de NOD" gestart. Deze campagne geeft aandacht aan:

- het werven van zij-instromers die omgeschoold kunnen worden ten behoeve van onze taken;
- de opleidingen van scholen om deze beter te laten aansluiten op onze praktijk;
- De mogelijkheid om van traineeships gebruik te maken. Dat betekent een andere insteek in communicatie naar buiten en een toename in opleiding en begeleiding van zij-instromers en trainees.

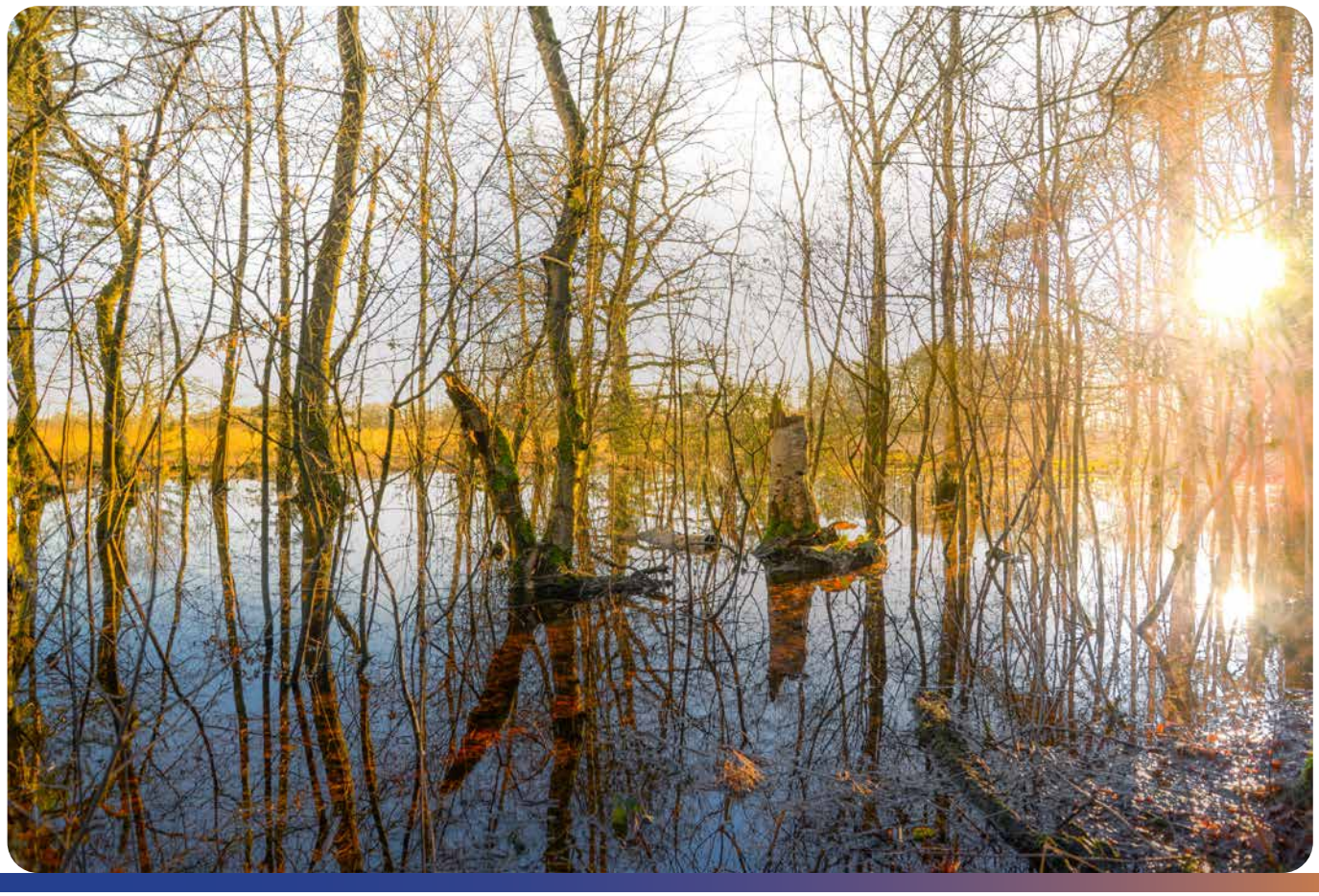
3.2.2 DATAGEDREVEN WERKEN

Het verzamelen, registreren en analyseren van data tot informatie is inmiddels een belangrijke randvoorwaarde voor het goed functioneren van een omgevingsdienst. Uit de evaluatie GR is gebleken dat onze informatievoorziening in vergelijking met andere Omgevingsdiensten vooruitstrevend is. Er zijn een aantal onderwerpen die in 2024 extra inzet en aandacht vragen:

DIGITALE UITWISSELING VAN INFORMATIE

Het borgen van een effectieve en efficiënte digitale informatie uitwisseling met opdrachtgevers en ketenpartners is met de komst van de Omgevingswet nog belangrijker. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ondersteunt de uitwisseling met onze deelnemers. In 2024 vragen de digitaliseringsprocessen nog om goede samenwerking- en uitwisselingsafspraken. Om gezamenlijk met systemen als de Samenwerkingsfunctionaliteit en de Inspectieview te kunnen werken zijn ketentesten benodigd. De afspraken en activiteiten worden aan het eind van 2023, vlak voor het in werking treden van de Omgevingswet, exact afgestemd.

GEO-INFORMATIE

Er is een groeiende behoefte aan strategische, tactische en operationele stuurinformatie. Daarom hebben we koppelingen tussen interne en externe databronnen aangebracht. De registraties op het gebied van bodem, geluid, lucht (en stank) en omgevingsveiligheid vragen vervolgens om vertaling naar geografische presentatie. We voorzien dat vanwege de verplichting vanuit de Omgevingswet om te komen tot lokale omgevingsvisies en -plannen dergelijke visualisatievragen gaan toenemen. In 2024 worden hiervoor vooralsnog geen extra middelen voorzien en zal daartoe een extra opdracht op moeten worden verstrekt.

BODEMINFORMATIE- EN BEHEERSYSTEEM (BIS)

Een BIS vult registraties aan daar waar het huidige zaaksysteem er niet in voorziet. Ook vanwege de Omgevingswet is deze aanvullende registratie gewenst. Daarom is in 2022 een BIS aangeschaft wat in 2023 in gebruik is genomen. De kosten voor de aanschaf en inrichting zijn in 2023 voor rekening van de provincie Drenthe en de gemeente Emmen geweest. Vanaf 2024 zullen ook overige gemeenten moeten bijdragen aan het BIS en de inzet die nodig is voor beheer en doorontwikkeling.

3.2.3 ZAAKSYSTEEM (LEEFOMGEVINGSYSTEEM)

Het zaaksysteem LOS is aan het einde van haar contractperiode en moet opnieuw aanbesteed worden. In 2022 is er een verlenging van het contract op Tenderned gepubliceerd wat maakt dat we het contract met twee jaar mogen verlengen tot 2025. Dit geeft ons de tijd om de aanbestedingsprocedure voor een nieuw leefomgevingssysteem in 2024 te doorlopen. Hiervoor is een incidenteel bedrag van € 100K opgenomen.

3.2.4 HUISVESTING

De (verlengde) package deals met de gemeente Emmen en de provincie voor wat betreft de huisvesting en ICT liepen af in 2022. In 2022 is een onderzoek gehouden naar beelden en wensen bij de huisvesting. In 2023 is vervolgens een toekomstbestendige huisvestingsvisie opgesteld. Op basis van deze huisvestingsvisie wordt een voorstel voor een toekomstbestendige huisvesting voorbereid,

waarbij het uitgangspunt is om te komen tot centrale huisvesting op 1 locatie. Eventuele financiële impact die daaruit voortvloeit is nu nog niet duidelijk maar de behoefte aan hybride (thuis/kantoor/op locatie) werken brengt een volledige herijking met zich mee.

3.2.5 BEDRIJFSVOERING OP ORDE

In de Begrotingswijziging 2022 zijn de bedrijfsvoering kosten in overeenstemming gebracht met de noodzakelijke inzet voor ondersteunende stafdiensten. De structureel onverantwoord hoge werkdruk, welke ook effect heeft bij de ondersteunende diensten, leidt naast een verhoogd risico op ziekteverzuim ook tot vertraging in het aanleveren van informatie aan de deelnemers. En dat is één van de kritische faal- en succesfactoren in een verbeterde onderlinge samenwerking met onze deelnemers.

De versterking van de staffuncties is de afgelopen jaren in toenemende mate bekostigd uit het inkrimpen van de formatie voor het management (van 7 naar 4 teamleiders). Het verder afbouwen van de managementinzet is op dit moment onverantwoord. De opgave voor de staf blijft fors: toename werving, selectie en opleiding (door meer en lastiger te werven medewerkers), ziekteverzuim-preventie en – begeleiding, toenemende interne controle-vereisten, AVG, toename P&C-inspanningen, automatisering en digitalisering, communicatie-inzet, kwaliteitsimpuls in de uitvoering etc. Om de bedrijfsvoering blijvend in control te houden wordt de rol van concerncontroller in de loop van 2023 ingebed in de staf.

Om de grip op onze productie te versterken is in 2022 steviger gestuurd op onze totale opgave: Jaarprogramma en (interne) projecten in hun onderlinge samenhang. Een Opgavemanager coördineert deze sturing (voorheen: Programmamanager) en versterkt de processen rondom de P&C-cyclus. In combinatie met het zaakgerichte tijdschrijven - dat in februari 2022 is ingevoerd – ontstaat een vrijwel continue monitoring op de verhouding tussen beschikbare en benodigde capaciteit. Zo ontstaat meer rust in onze organisatie en meer grip op de productie. Prognoses en planningen kunnen tijdig worden bijgesteld.

Organisatie ontwikkelingen die passend zijn bij de fase waar de organisatie en haar medewerkers zich in bevind; In 2024 viert de organisatie haar 10 jarig bestaan. Een naamswijziging die passend is bij waar de organisatie voor dient en voor staat; de omgevingsdienst van Drenthe. Passende huisvesting waar optimaal samengewerkt kan worden aan onze centrale opgave.

Het uurtarief en het percentage overhead (binnen de totale lasten) is desondanks gelijk gebleven. Het overheadpercentage bedraagt 28% o.b.v. definitie BBV en 22,4% o.b.v. definitie benchmark TwijnstraGudde. Het blijft daarmee onverminderd beneden het landelijk gemiddelde (23,9%) zoals bleek uit de benchmark in 2021. Alles overziend kan worden gesteld dat met het realistisch plannen en begroten van onze productie een Begroting ontstaat waarin ruimte is om de reguliere bedrijfsvoering kosten op te vangen zonder binnen uurtarief het percentage overhead te laten stijgen.

3.3 FINANCIEEL EFFECT VAN BELEIDS- EN ORGANISATIEONTWIKKELINGEN

Uit de evaluatie van de GR is gebleken dat de uitvoering van onze taken op basis van de oorspronkelijk vastgestelde Drentse Maat en niet-Drentse Maat niet overeenkomt met andere omgevingsdiensten met eenzelfde opgave. Daarom is een herijking van de Drentse Maat voorgesteld. De Begroting 2024 is gebaseerd op de uitkomsten en besluitvorming van de eerste fase van deze herijking (december 2021), dus kent andere kentallen inclusief een groeimodel tot en met 2025.

Het bestuur heeft besloten dat te voorziene extra opdrachten moeten worden opgenomen in het Jaarprogramma. Voor niet te voorziene extra opdrachten wordt nadien een extra opdracht verleend. Denk hierbij aan projecten handhavingszaken, complexe toezichtzaken, zeer complexe vergunningen en de inzet na calamiteiten, milieucriminaliteit en klachten. Alleen indien de beschikbare formatie ontoereikend is worden niet te voorziene extra opdrachten geprioriteerd in het uitvoeringsprogramma. Meer- en minderwerk wordt verantwoord in de voor- en najaar rapportage en verrekend in de Jaarrekening 2024 conform de verrekensystematiek. Denk hierbij aan een toe- of afname in het aantal meldingen, vergunningaanvragen en klachten.

De extra inzet voor BOA-taken en Luchtadvies is structureel in de Begroting opgenomen en deze wordt net als in 2021, 2022 en 2023 achteraf verrekend op basis van gerealiseerde inzet. Net als in 2023 wordt te voorzien meerwerk opgenomen in het Jaarprogramma 2024 en achteraf verrekend op basis van gerealiseerde inzet. Uiteindelijk wordt afgerekend op basis van daadwerkelijk geleverde inzet vermenigvuldigd met het nacalculatorisch uurtarief op basis van werkelijke lasten verdeeld over het totaal te verrekenen aantal uren.

Met het door de deelnemers gezamenlijk in voorbereiding zijnde Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe voor heel Drenthe zal het – wettelijk verplichte - uniforme uitvoeringsniveau worden vastgesteld. Daarbij is ruimte om met (door de Omgevingswet beoogde) gebiedsgerichte kaders te werken waardoor bijvoorbeeld onderscheid kan worden gemaakt tussen landelijke of meer stedelijke gebieden. De doorontwikkeling en beleidsmatige borging van de (effecten van de) Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe vraagt om structurele inzet van strategische beleidsmedewerkers.

FINANCIEEL EFFECT

4 PROGRAMMAPLAN

Het BBV vereist dat de Begroting in verschillende programma's wordt weergegeven. Elk van de programma's wordt hieronder verder financieel toegelicht.

Om beter onderscheid te maken tussen de reguliere taken (Drentse Maat en Niet-Drentse Maat) en de apart gefinancierde projecten volgt een opdeling in Milieu – regulier en Milieu – projecten & leges. Volgens het BBV dienen de algemene dekkingsmiddelen, de heffing VPB en het bedrag voor onvoorzien apart in het programmaplan uiteengezet te worden. Daarnaast worden de kosten van de overhead in een apart programma getoond. De kosten van de andere programma's dienen exclusief overheadkosten getoond te worden.

TABEL 2: HOOFDOVERZICHT BATEN EN LASTEN 2024 OVEREENKOMSTIG INDELING BBV

Bedragen x € 1.000	BATEN	LASTEN	SALDO
Programma Milieu - regulier	21.389	14.205	**7.183**
Programma Milieu - projecten & Leges	2.067	2.017	**50**
Programma organisatie-ontwikkeling	0	0	**0**
Overhead	101	7.209	**-7.108**
Algemene dekkings-middelen	0	0	**0**
Heffing VPB	0	0	**0**
Bedrag onvoorzien	0	125	**-125**
SALDO VAN BATEN EN LASTEN VÓÓR MUTATIES RESERVES	**23.557**	**23.557**	**-0**
Toevoeging en onttrekking reserves	0	0	
Toevoeging aan reserves	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	

4.1 PROGRAMMA MILIEU – REGULIER

De milieutaken staan uitgebreid omschreven in het Jaarprogramma. Voor toelichting op deze taken verwijzen wij u naar het meest recente Jaarprogramma over 2023. Voor 2024 wordt er een uitvoerings-programma opgesteld en afgestemd op deze Begroting als ook op de Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe.

Het programma Milieu - regulier bestaat uit twee onderdelen:
- Drentse Maat
- Niet-Drentse Maat

De bijbehorende baten en lasten van programma Milieu-regulier worden weergegeven in onderstaande tabel:

TABEL 3: BATEN EN LASTEN UITVOERING PROGRAMMA MILIEU-REGULIER

Bedragen x € 1.000	
BATEN	**2024 BEGROTING**
Drentse Maat (DM)	14.081
Niet Drentse Maat (NDM)	7.308
TOTAAL BATEN	**21.389**
LASTEN	
Drentse Maat (DM)	9.352
Niet Drentse Maat (NDM)	4.853
TOTAAL LASTEN	**14.205**
SALDO BATEN EN LASTEN	**7.183**

Het uitgangspunt bij het uurtarief is dat deze volledig kostendekkend is en dat er geen exploitatietekort wordt behaald in 2024. Uitgangspunt is ook dat het uurtarief gelijk is voor alle deelnemers en alle producten. Het tarief wordt berekend op basis van de lasten per fte (inclusief de lasten voor overhead), gedeeld door het aantal productieve uren. Het uurtarief 2024 is € 121,07. Dit is een integraal tarief, waarin ook alle ontwikkelkosten, overhead, investeringen etc. zijn opgenomen.

4.2 PROGRAMMA MILIEU – PROJECTEN & LEGES

Onder dit programma verstaan we de projecten en extra opdrachten die onze deelnemers opgeven maar geen onderdeel zijn van de Niet-Drentse Maat. Bij het opstellen van elk Jaarprogramma kunnen deelnemers individuele afspraken met ons maken. Dit maatwerk noemen we extra opdrachten. De doelstellingen kunnen per project verschillen. Ook de legestaken die wij uitvoeren voor de provincie Drenthe vallen onder dit programma.

Voor 2024 is nog niet bekend welke projecten uitgevoerd worden. Op basis van realisaties in voorgaande jaren is de verwachting dat er tenminste € 1.867K budget beschikbaar is voor projecten. De verwachting bij de legesopbrengsten is onduidelijk. Dit heeft te maken met het feit dat provincie en gemeenten onder de Omgevingswet de mogelijkheid krijgen leges te heffen voor regulering van de milieu-activiteiten en het is nu nog niet duidelijk welke afspraken daar over worden gemaakt. De legeskosten zijn net als vorige jaren geraamd op € 150K.

TABEL 4: BATEN EN LASTEN UITVOERING PROGRAMMA MILIEU - PROJECTEN EN LEGES

Bedragen x € 1.000	
BATEN	**2024 BEGROTING**
Programma Milieu - projecten	1.867
Legesopbrengsten	200
TOTALE BATEN	**2.067**
LASTEN	
Programma Milieu - projecten	1.867
Legeskosten	150
TOTALE LASTEN	**2.017**
SALDO BATEN EN LASTEN	**50**

4.3 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD, VENNOOTSCHAPS-BELASTING, ONVOORZIEN

4.3.1 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

De algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Omdat wij enkel specifieke dekkingsmiddelen kennen, is deze post niet op ons van toepassing.

4.3.2 OVERHEAD

Het BBV (Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten) schrijft voor dat overheadkosten afzonderlijk worden begroot. Zij maken dus niet langer aan de lastenkant onderdeel uit van beleidsprogramma's. Op deze manier kan meer inzicht worden geven in de overheadkosten voor de organisatie als geheel. De volgende kosten worden conform het BBV voor onze dienst tot de overhead gerekend:

- Directeur
- Management
- Flex/Projecten
- Relatie- en Opgavemanager
- Secretariaat
- Staf/adviseurs ((Informatisering&Automatisering, HRM (Human Resource Management), Financiën/ Controlling, Informatievoorziening))
- Ondersteunende PIOFACH-taken (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting), wanneer deze niet één op één aan het primaire proces kunnen worden gekoppeld.

Door de overhead te centraliseren in één post, zijn de lasten voor de programmaonderdelen aanzienlijk lager dan voorheen. Op de baten heeft deze verandering geen invloed omdat (grotendeels) wordt afgerekend tegen een integraal uurtarief. In het meerjarenbeeld op onze bedrijfsvoering kosten lijkt zicht te ontstaan op het gaandeweg verlagen van het (structurele) overheadpercentage en het daarop te baseren uurtarief.

TABEL 5: BATEN EN LASTEN OVERHEAD

Bedragen x € 1.000	
BATEN	**2024 BEGROTING**
Overhead	101
Totale baten	101
LASTEN	
Overhead	7.209
TOTALE LASTEN	**7.209**
SALDO BATEN EN LASTEN	**-7.108**

4.3.3 VENNOOTSCHAPSBELASTING (VPB)

Het BBV schrijft voor dat de heffing vennootschapsbelasting wordt uiteengezet in een separate post. Deze post is niet van toepassing op onze organisatie. Vennootschapsbelasting dient namelijk te worden afgedragen door een overheidsonderneming bij activiteiten die voor de Vpb gelden als onderneming en waarop geen objectvrijstellingen van toepassingen zijn. Ons uitgangspunt is dat, voor de activiteiten van de RUD Drenthe die kwalificeren als onderneming, wij in principe enkel die activiteiten ondernemen waarvoor sprake is van objectvrijstelling.

4.3.4 ONVOORZIEN

Het vernieuwde BBV schrijft voor dat de post 'onvoorzien' eveneens apart getoond wordt getoond. We hebben een bedrag van € 125.000,- opgenomen voor onvoorzien. Het is op grond van de Financiële Verordening ons beleid geworden om het eigen vermogen tot maximaal 10% van de Begroting toe te laten nemen.

Bestuurlijk is de wens geuit om de algemene reserve van verbonden partijen – dus ook van de RUD Drenthe – zo laag mogelijk te houden. Als daarvoor wordt gekozen zou per jaar met de deelnemers naar rato worden afgerekend in geval er een overschot ontstaat. Indien zich tegenvallers voordoen dan moeten wij ons tot de deelnemers wenden voor een verhoging van de deelnemersbijdrage. Het is wenselijk om het weerstandsvermogen voldoende hoog te houden om onze financiële risico's te dekken en gedurende het jaar geen stagnatie te laten ontstaan door tussentijdse besluitvormingsprocedures. Op ons weerstandsvermogen wordt ingegaan in paragraaf 5.2.

TABEL 6: BATEN EN LASTEN POST ONVOORZIEN

Bedragen x € 1.000	
BATEN	**2024 BEGROTING**
Onvoorzien	0
TOTALE BATEN	**0**
LASTEN	
Onvoorzien	125
TOTALE LASTEN	**125**
SALDO BATEN EN LASTEN	**-125**

TABEL 7: INCIDENTEEL

Bedragen x € 1.000	
BATEN	**2024 BEGROTING**
Incidenteel	250
TOTALE BATEN	**250**
LASTEN	
Incidenteel	250
TOTALE LASTEN	**250**
SALDO BATEN EN LASTEN	**0**

4.3.5 INCIDENTEEL

Overlooppost voor het omzetten van milieubelastende activiteiten. In 2023 wordt het plan van aanpak voor het vullen van ons locatiebestand met milieubelastende activiteiten (mba's) uitgevoerd. We verwachten dat we voor de start van de Omgevingswet klaar zijn. Maar dat er in 2024 nog wel incidenteel budget nodig is voor een goede afronding.

5 PARAGRAFEN

Het BVV vereist verschillende paragrafen. Niet alle paragrafen zijn van toepassing op de RUD Drenthe. Waar wél financiële doorwerking van toepassing is, werken we deze paragrafen in dit hoofdstuk verder uit.

De volgende verplichte paragrafen zijn opgenomen in deze Begroting:

- Paragraaf leges/ lokale heffingen
- Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf financiële kengetallen
- Paragraaf bedrijfsvoering
- Paragraaf personele ontwikkelingen

5.1 PARAGRAAF LEGES/ LOKALE HEFFINGEN

Voor de provincie Drenthe zijn wij gemandateerd om de heffingen van leges uit te voeren. Dit betreft leges voor de luchtvaart en de Wabo/Omgevingswet. De inning van de leges is gebaseerd op de Legesverordening van de provincie. Wij hebben met de provincie de afspraak gemaakt dat het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven bij de leges de dekking is voor de administratieve ondersteuning voor het innen van de leges. Per saldo is het innen van de leges dus een budgetneutraal project.

Wij hebben in ons eigen beleid geen lokale heffingen. In het kader van de Omgevingswet verandert dit wellicht. De vraag is of gemeenten gebruik gaan maken van de mogelijkheid om leges te gaan innen en vervolgens of dit aan RUD Drenthe wordt uitbesteedt. De uitkomst van de werkgroep leges van de OPD (het Omgevingsplatvorm Drenthe) is daarbij leidend.

5.2 PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin wij in staat zijn middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid moet veranderen. Het gaat om de robuustheid van de Begroting, maar ook om de wendbaarheid en het adequaat kunnen handelen van een organisatie. En voor onze deelnemers om een organisatie die optimaal efficiënt kan bijdragen aan hun opgaven.

Het ministerie van Binnenlandse zaken (BZK) heeft op 27 oktober 2021 een reactie gegeven op de ingediende Begroting 2022. Op basis van de constatering dat de weerstandscapaciteit in de Begroting 2022 ruim onvoldoende is om de aanwezige risico's op te vangen verzoekt het ministerie om, samen met de deelnemers te bezien of de aanwezige weerstandscapaciteit verhoogd kan worden zodat de aanwezige risico's door de gemeenschappelijke regeling zelf kunnen worden opgevangen.

Onze deelnemers vinden het niet wenselijk dat de RUD Drenthe als gemeenschappelijke regeling een groot eigen vermogen opbouwt. Dit eigen vermogen bedraagt per ultimo 2022 € 155.468. Het negatieve rekening-resultaat 2022 is daar nog in opgenomen. Doordat de deelnemers inmiddels hebben besloten dat negatieve resultaat voor hun rekening te nemen is het eigen vermogen inmiddels weer gestegen met €179.079 naar een bedrag van € 334.547. Kijken we naar de hoogte van het weerstandsvermogen, dan moeten we dit eigen vermogen verminderen met de hoogte van de bestemmingsreserve (€ 45.886) en tellen we de post onvoorzien in de begroting 2023 daar weer bij op (€ 125.000). Dit betekent dat het weerstandsvermogen op het moment van het vaststellen van deze begroting € 413.661 bedraagt.

De invoering van de Omgevingswet, en het gegeven dat de financiële impact hiervan nog niet in deze Begroting 2024 is verwerkt, maken dat we keuzes moeten maken die gevolgen hebben voor het niveau van dienstverlening. Het is belangrijk dat er tijdig een realistisch en wendbaar Jaarprogramma 2024 wordt opgesteld die niet alleen past bij de taken die worden uitgevoerd, maar ook bij het tempo van opschalen en bij de financiële middelen die deelnemers bereid zijn beschikbaar te stellen.

Door nauw te monitoren en tijdig bij te sturen op het Jaarprogramma kunnen we reageren op trends en ontwikkelingen, om zo financiële risico's op te vangen. Belangrijk is dat de nieuwe verrekensystematiek ertoe leidt dat meerwerk bij een deelnemer niet meer automatisch leidt tot minderwerk bij een andere deelnemer. Het leidt wel tot hogere baten waarmee de additioneel benodigde personeelslasten kunnen worden gedekt.

TABEL 8: DE CONCLUSIE VAN HET WEERSTANDSVERMOGEN

RICHTLIJNEN WEERSTANDSCAPACITEIT	
BETEKENIS RATIO	**RATIO WEERSTANDSCAPACITEIT**
Uitstekend	> 2,0
Ruim voldoende	1,4 < X > 2,0
Voldoende	1,0 < X > 1,4
Matig	0,8 < X > 1,0
Onvoldoende	0,6 < X > 0,8
Ruim onvoldoende	< 0,6
FACTOR AANWEZIG / BENODIGD WEERSTANDSVERMOGEN	
FACTOR:	**0,9**
OORDEEL:	**MATIG**

FINANCIËLE BEHEERSING

De omvang van ons weerstandsvermogen is gerelateerd aan de risico's die de organisatie loopt. Zoals in hoofdstuk 3 is omschreven, bestaan er een aantal relevante ontwikkelingen die op dit moment niet op de financiële impact zijn in te schatten zoals:

- Data- en informatie gestuurd werken/Digitale Uitwisseling
- Voorbereiding aanbesteding zaaksysteem
- Doorontwikkeling Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe
- Verschuiving bevoegd gezag instantie bij locaties met milieubelastende activiteiten
- Uitkomst van het huisvestingsonderzoek in het jaar 2023

Mocht op basis van het Jaarprogramma 2024 een tekort aan uren zichtbaar worden, dan vraagt dat om expliciete bestuurlijke besluitvorming, herprioritering en beschikbaarstelling van extra middelen waarvoor dan een extra deelnemersbijdrage noodzakelijk is. In de risicoberekening is hiermee nog geen rekening gehouden.

RISICOPROFIEL

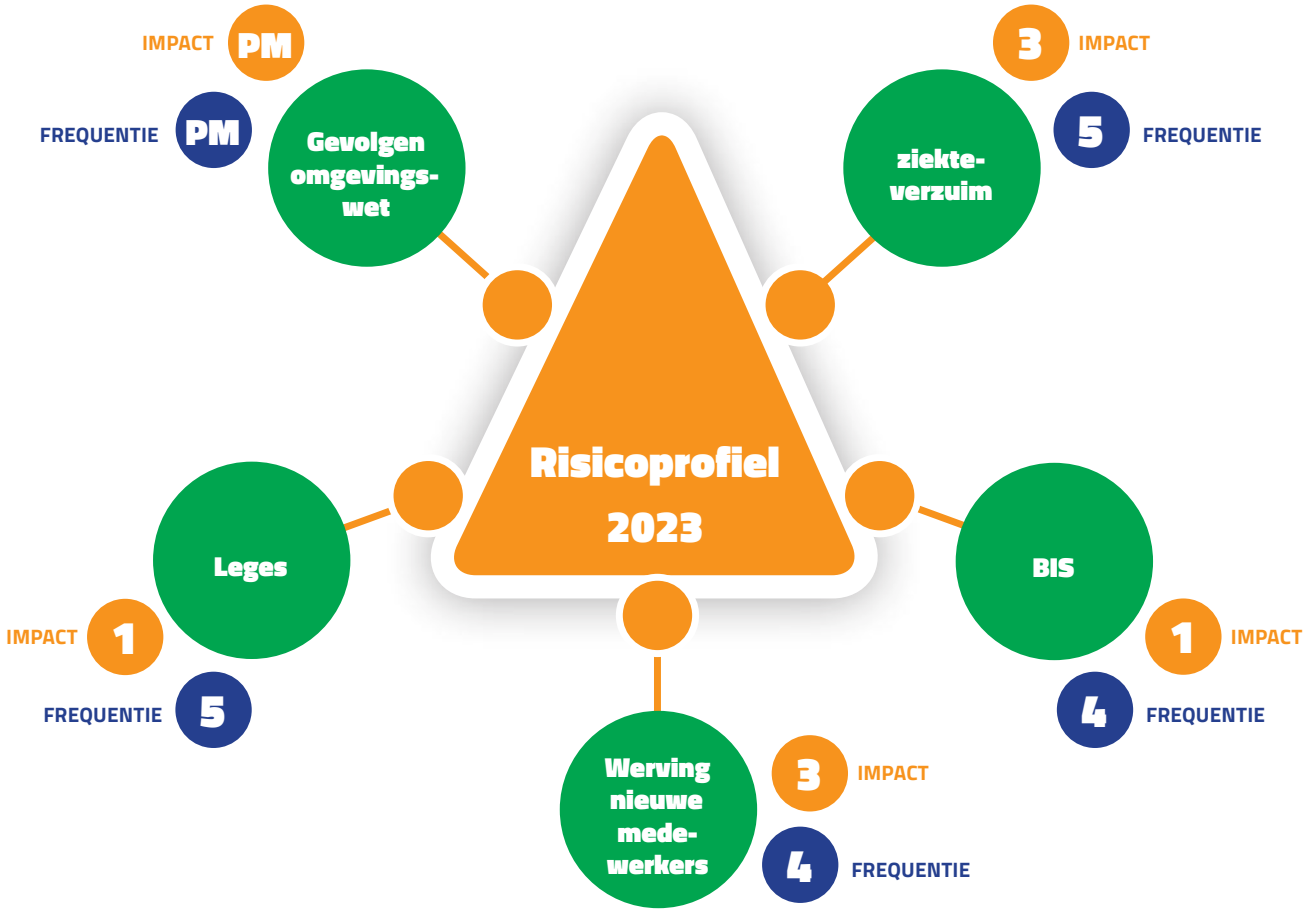
Vijf risico's zijn concreter in kaart gebracht om inzicht te geven in het benodigde weerstandsvermogen. Hierbij is rekening gehouden met reeds getroffen maatregelen, zoals verzekeringen. In onderstaande tabel zijn deze risico's benoemd, cf. het model risicobeoordeling en -kwantificering zoals aanbevolen door het Ministerie van BZK. Kleinere risico's worden geacht onderdeel te zijn van de reguliere bedrijfsvoering. De vermenigvuldiging met de wegingsfactoren **impact** en **frequentie** geeft het bedrag aan dat beschikbaar moet zijn als weerstandsvermogen om een deel van deze risico's op te kunnen vangen. Voor het 5e risico is nog geen bedrag opgenomen. Vanwege de majeure impact van de invoering Omgevingswet zien we nadrukkelijke noodzaak en belang om dit risico als PM post op te voeren.

We lichten de vijf risicofactoren hierna toe met bijbehorende beheersmaatregelen.

TABEL 9: HET RISICOPROFIEL 2024

NR	CATEGORIE	OMSCHRIJVING	EFFECT	FINANCIEEL	IMPACT	FREQUENTIE	BENODIGDE WEER-STANDSCAPACITEIT
1	PERSONEEL	ZIEKTEVERZUIM	PRODUCTIE-VERLIES	175.000	3	5	175.000
2	PERSONEEL / BEDRIJFSVOERING	BIS	PRODUCTIE-VERLIES	40.000	1	4	30.000
3	PERSONEEL / BEDRIJFSVOERING	WERVING NIEUWE MEDEWERKERS	FRICTIE-KOSTEN	150.000	3	4	112.500
4	PERSONEEL / BEDRIJFSVOERING	LEGES	PRODUCTIE-VERLIES	50.000	1	5	50.000
6	PERSONEEL / BEDRIJFSVOERING	GEVOLGEN OMGEVINGSWET	PRODUCTIE-VERLIES	PM	PM	PM	PM
TOTAAL							367.500

FIGUUR 2

KLASSE/ IMPACT	FINANCIEEL	WEGINGS-FACTOR
1	< 50.0000	25.000
2	50.001 - 100.0000	75.000
3	100.001 - 250.000	175.000
4	250.001 - 1.000.000	625.000
5	> 1000.000	1.000.000

KLASSE / FREQUENTIE	KANS	WEGINGS-FACTOR
1	1 keer per 10 jaar of minder	0,10
2	1 keer per 5 -10 jaar	0,20
3	1 keer per 2 -5 jaar	0,50
4	1 keer per 1 -2 jaar	0,75
5	1 keer per jaar of meer	1,00

1. ZIEKTE-VERZUIM

Algemeen In 2022 was het gemiddelde ziekte-verzuim 9,0%. Bij de berekening van de beschikbare productieve uren is 7% ziekteverzuim opgenomen in de Begroting 2024. Indien het ziekteverzuim in 2024 niet zakt naar 7% maar op hetzelfde niveau uitkomt is het in deze tabel op te nemen risico nog 2 procent.

Beheersmaatregelen In 2023 en 2024 staat verzuim wederom hoog op onze agenda en het thema alsmede het verzuimprotocol is actief bij onze medewerkers onder de aandacht. Daarnaast zijn/worden de volgende maatregelen getroffen:

- De preventie op- en de begeleiding van het beïnvloedbare verzuim is vergroot;
- De toegankelijkheid van bedrijfsmaatschappelijk werk is vergroot;
- De inzet op de pro-actieve uitvoering van het Arbobeleid is vergroot;
- Er is een directe verzuimbegeleiding op de lopende dossiers;
- In 2024 is de pandemie minder of niet meer van invloed op de keuze voor thuiswerken of op locatie-werken. De klus bepaalt hoe en waar gewerkt wordt waardoor het werkplezier zich kan herstellen. Onze huisvesting moet in 2023 ingericht zijn op deze hybride werkwijze van plaats- en tijd onafhankelijk werken.

Calculatie financieel Voor de calculatie is 2 % van de loonsom van het primaire proces gebruikt.

2. BODEM-INFORMATIE-SYSTEEM BIS

Algemeen Wat betreft de bodeminformatievoorziening zal er in 2024 beheer op het bodeminformatiesysteem moeten worden uitgevoerd om over een goed gevuld bodeminformatiesysteem te beschikken voor alle deelnemers wat een grote efficiencywinst oplevert.

Beheersmaatregelen De kosten voor het op orde brengen van de data in het BIS werden in 2022 en 2023 gemaakt en gedragen door de provincie Drenthe en de gemeente Emmen, de huidige bevoegde gezagen voor bodemtaken. Vanaf 2024 zal de jaarlijkse beheerskosten van het BIS-systeem gedragen moeten worden door alle deelnemers vanwege de overgang van bevoegd gezag voor bodemtaken van provincie naar de overige 11 gemeenten. De inzet van onze eigen medewerkers leidt tot een structurele kostenpost in de Begroting.

Calculatie financieel: We gaan ervan uit dat de jaarlijkse beheerskosten gedragen worden door de deelnemers. De inzet van onze eigen medewerkers is ingeschat op 0,5 fte.

3. WERVING NIEUWE MEDE-WERKERS

Algemeen De krapte op de huidige arbeidsmarkt aan gekwalificeerd personeel noodzaakt ons tot meer inzet op werving en selectie van toekomstig benodigde medewerkers.

Beheersmaatregelen De RUD Drenthe voert een campagne “Werken bij de NOD” samen met de ODG en de FUMO. Daarbij zal bijzondere aandacht gegeven worden aan inclusie en diversiteit. In dat kader zetten we in om:

- zij-instromers klaar te stomen voor onze taken;
- opleidingen van scholen beter te laten aansluiten op onze praktijk;
- van traineeships gebruik te maken.

Dat betekent een andere insteek in communicatie naar buiten en een toename in opleiding en begeleiding van zij-instromers en trainees.

Calculatie financieel In de Begroting is een dekking van € 150K opgenomen ter dekking van mogelijk productieverlies.

Algemeen Wij hebben in ons eigen beleid geen lokale heffingen. Voor de provincie Drenthe zijn wij wel gemandateerd om de heffingen van de leges uit te voeren. Dit betreft leges voor de luchtvaart en de Wabo/ Omgevingswet. De inning van de leges is gebaseerd op de Legesverordening van de provincie. Wij hebben met de provincie de afspraak gemaakt dat het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven bij de leges de dekking is voor de administratieve ondersteuning voor het innen van de leges. Per saldo is het innen van de leges dus een budgetneutraal project. In het kader van de Omgevingswet verandert dit. De vraag is of gemeenten gebruik gaan maken van de mogelijkheid om leges te gaan innen en vervolgens of wij daar een rol in gaan spelen. De uitkomst van de werkgroep leges van de OPD (het Omgevingsplatform Drenthe) is daarbij leidend.

Beheersmaatregelen Wij zijn actief betrokken bij de gesprekken van het OPD en de verschillende werkgroepen (waaronder leges) waar de gevolgen van het invoeren van de Omgevingswet besproken worden.

Calculatie financieel In de Begroting is een dekking van € 50K opgenomen ter dekking van de inzet van de betrokken medewerkers bij het team vergunningen.

De invoering is gesteld op 1 januari 2024. Er is een impactanalyse uitgevoerd voor onze eigen organisatie en het concept is besproken met onze deelnemers. De komende maanden worden de beleidsmatige keuzes en gewijzigde werkprocessen gezamenlijk verder uitgewerkt en uiteindelijk verwerkt tot een Begrotingswijziging. De uitzetting zal uitgesplitst worden in incidentele-en structurele lasten. Uitgevoerde onderzoeken door andere omgevingsdiensten laten zien dat de Omgevingswet een verzwarende impact heeft. Deze analyses voorspellen een 7-12% extra kosten op de activiteiten.

Het moment waarop de Begrotingswijziging wordt vastgesteld is bepalend voor de snelheid van de (werving van) de formatieve inzet in 2024. De keuzes hebben invloed op de mate van dienstverlening en de wijze waarop milieurisico's zijn gedekt in Drenthe. Het niet tijdig werven van nieuw personeel kan stagnatie in de werkzaamheden veroorzaken. Het vertragen van het groeimodel biedt enige ruimte om op cruciale plekken wel alvast te werven, maar afhankelijk van het moment dat de Begrotingswijziging wordt vastgesteld kan dit incidenteel leiden tot een tijdelijke overschrijding van de Begroting.

Beheersmaatregelen Vanuit de impactanalyse worden keuzes voorbereid over het niveau van de dienstverlening zolang de noodzakelijke middelen niet beschikbaar zijn. Een Begrotingswijziging moet zo spoedig mogelijk op route worden gebracht zodat de werving kan worden opgestart. Daar waar de bedrijfsvoering mogelijk ernstig in de knel dreigt te komen wordt al eerder begonnen met de werving. De deelnemers wordt geadviseerd om alvast een reservering in de eigen Begroting op te nemen.

5.3 PARAGRAAF FINANCIËLE KENGETALLEN

Hieronder volgt een korte toelichting per kengetal met als basis de Jaarrekening 2022, de Begroting 2023 en de concept Begroting 2024.

TABEL 10: PERCENTAGES SCHULDQUOTE EN SALVABILITEITSRISICO

	2022 (JAAR-REKENING)	2023 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2024 (BEGROTING)	2025 (BEGROTING)	2026 (BEGROTING)	2027 (BEGROTING)
Netto schuldqoute	-0,8%	-1,4%	-1,2%	-1,2%	-1,1%	-1,1%
Netto schuldguote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteitsratio	2,6%	5,1%	5,0%	5,0%	5,0%	4,9%
Structurele exploitatieruimte	-1,4%	2,3%	1,2%	-0,7%	-4,6%	-3,8%

NETTO SCHULDQUOTE

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schulden-last ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. We hebben geen leningen waardoor de schuldpositie alleen bestaat uit kortlopende verplich-tingen. Daarom hanteren wij een norm van 0% of lager. Om aan de norm te voldoen moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. In afwijkende gevallen, bijvoorbeeld een grote investering waar geld voor aangetrokken wordt, stijgt het kengetal boven de 0% stijgen. Voor 2024 is het kengetal -1,2% en voldoet daarmee aan de gestelde norm.

SOLVABILITEITSRATIO

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger het is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% de organisatie zich op glad ijs bevindt, de norm voor ons is daarom minimaal 20%. Ons solvabiliteitsratio is op basis van de Begroting 2024 uitgekomen op 5,0% waardoor de solvabiliteit van onze organisatie onder de norm ligt. Het kengetal valt lager uit omdat met voorschotten van de opdrachtgevers wordt gewerkt. De voorschotten leiden tot een hoger kortlopend vreemd vermogen en hebben daarmee een negatief effect op de ratio maar zorgen niet voor een slechte financiële weerbaarheid. Immers, die voorschotten worden in het nieuwe boekjaar besteed aan de taken waarvoor wij dit geld hebben ontvangen. Daarnaast is het eigen vermogen na de onttrekking voor het ontwikkelprogramma geminimaliseerd.

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de Begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De norm voor onze organisatie is 0% of hoger. In de Begroting 2024 is de ratio 1,2% en daarmee voldoende.

ALGEHEEL OORDEEL

Het BBV schrijft voor een beoordeling te geven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. Van de drie geldende kengetallen voor onze organisatie geeft de solvabili-teitsratio aan dat deze onder de norm ligt. Het algehele beeld van onze financiële positie is dat oplettendheid is geboden. Zie ook de vorige paragraaf inzake het weerstandsvermogen.

5.4 PARAGRAAF FINANCIERING

BELEIDSKADERS

De uitvoering van de financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en

de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht Financierings-(treasury-)statuut evenals een financieringsparagraaf in Begroting en rekening. We werken volgens het Treasurystatuut dat is vastgesteld op 23 september 2013.

RENTEVISIE

Gezien de geringe invloed van de renteontwikkeling op onze Begroting is geen lange termijn rentevisie opgenomen.

GELDLENINGEN

We kunnen het overgrote deel van onze werkzaamheden betalen uit de vaste voorschotbetalingen van de deelnemers. De verwachting is dat deze voldoende zijn om aan de verplichtingen te voldoen. We hebben geen geldleningen en verwachten deze voor de Begroting van 2024 ook niet aan te hoeven gaan. Onze organisatie loopt op dit moment geen grote liquiditeitsrisico's. In de praktijk factureren wij maandelijks of per kwartaal de projectinzet.

KASGELDLIMIET

Ter beperking van het renterisico op de netto-vlottende schuld (schulden met een looptijd van minder dan één jaar) is een kasgeldlimiet vastgesteld. Zo wordt voorkomen dat fluctuaties van de korte rente direct een relatief grote invloed hebben op de rentelasten tijdens een boekjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de kasgeldlimiet 8,2% van het Begrotingstotaal. Het saldo van vlottende schulden en vlottende middelen wordt afgezet tegen het Begrotingstotaal. Dit betekent voor ons dat het maximale saldo in 2024 € 1,9 mln. mag bedragen. Wij voldoen hieraan op basis van deze Begroting.

RENTE RISICONORM

Ter beperking van het renterisico op vaste schuld is er een rente risiconorm vastgesteld. De rente risiconorm schrijft voor welk deel van de lange termijn leningen (> 1 jaar) maximaal vernieuwd mag worden in een Begrotingsjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen zoals de RUD Drenthe is dit vastgesteld op 20% van het Begrotingstotaal. Het renterisico op de vaste schuld in een jaar wordt als volgt berekend: de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Er is in 2024 geen sprake van herfinanciering omdat geen leningen worden aangegaan.

5.5 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Bedrijfsvoering ondersteunt de andere programma's in het voorzien van verschillende diensten als personeelszaken, informatievoorziening, administratie, communicatie, sturing, coaching en planning en control.

Met een Ontwikkelprogramma voor de bedrijfsvoering kolom is in 2019-2020 een deel van de basis op orde gebracht, is de professionalisering van de financiële functie tot beheersbaar niveau gebracht en groeit ons zelflerend vermogen per jaar. In 2021 is doorgepakt met een uitvoeringsprogramma voor de nog resterende opgaven en de afronding van eerder in gang gezette ontwikkelingen. Op deze wijze verwachten wij een aanzienlijke kwaliteitsimpuls te kunnen realiseren.

De organisatieontwikkeling van de RUD is onderdeel van de Begroting 2024. Nadat de U&H – strategie is vastgesteld en doorgevoerd, de Omgevingswet in werking is getreden en de effecten van het doorvoeren van de evaluatie GR èn het IBP versterking VTH-stelsel inzichtelijk zijn, moeten de afspraken en visie op onze bedrijfsvoering worden herzien.

DE VOLGENDE PARAGRAFEN ZIJN NIET VAN TOEPASSING EN WORDEN NIET UITGEWERKT:

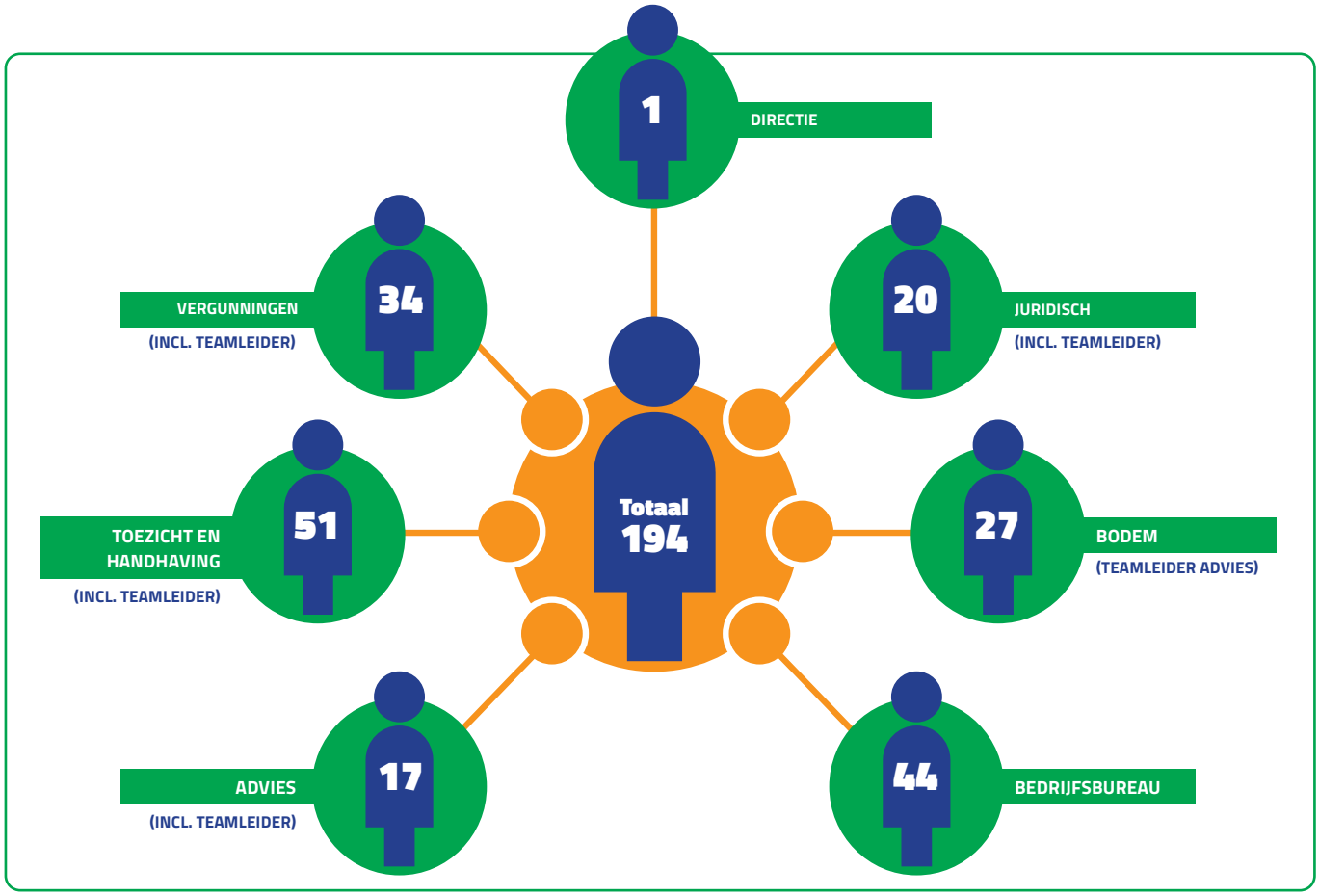
- **Grondbeleid is niet van toepassing omdat de RUD Drenthe geen eigen grond bezit;**
- **Verbonden partijen is niet van toepassing omdat de RUD Drenthe geen verbonden partijen heeft (het is zelf een verbonden partij);**
- **Onderhoud kapitaalgoederen is niet van toepassing omdat het kantoor waarin de RUD Drenthe gehuisvest is, wordt gehuurd en er verder geen voor deze paragraaf relevante activa zijn;**
- **De vennootschapsbelasting is niet van toepassing omdat het uitgangspunt van de RUD Drenthe is dat, voor de activiteiten van de RUD Drenthe die kwalificeren als onderneming, zij in principe enkel die activiteiten onderneemt waarvoor sprake is van objectvrijstelling.**

5.6 PARAGRAAF PERSONELE ONTWIKKELINGEN

De personele bezetting van de verschillende teams (excl. inhuur) op 1 januari 2024 is als volgt opgebouwd:

Deze 194 medewerkers (incl. 11 vacatures) vormen een bezetting van 177 fte. Voor de extra projecten wordt er ingehuurd ter vervanging van eigen medewerkers die hiervoor ingezet worden. In het team Bedrijfsbureau zijn ook medewerkers (ca. 4,5 fte) die geheel of gedeeltelijk ingezet worden voor productieve uren (procesondersteuning en digitalisering dossiers). Voor het groeimodel worden er 9,5 fte nog extra in de formatie van het personeel ingeboekt. Het effect van de invoering van de Omgevingswet en de overige projecten op de formatie en bezetting in 2024 is nu nog niet goed aan te geven.

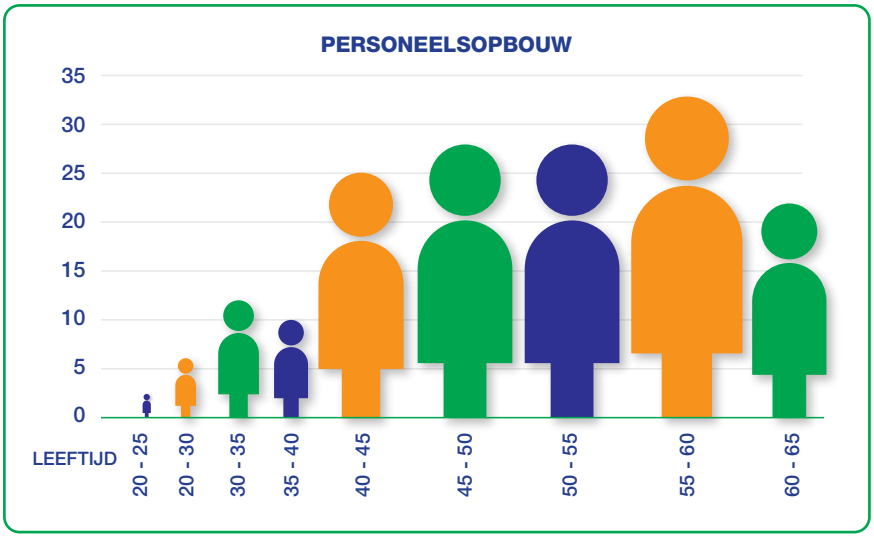
FIGUUR 3: PERSONELE ONTWIKKELINGEN

LEEFTIJDSOPBOUW

De gemiddelde leeftijd bedraagt 49 jaar. De leeftijdsverdeling wordt in de grafiek hiernaast weergegeven *(bron: jaarverslag 2022)*.

FIGUUR 4: DE LEEFTIJDSVERDELING VAN ONS PERSONEEL

6 FINANCIËLE BEGROTING

In 2018 is als onderdeel van de verbetering van onze financiële grip in afstemming met de deelnemers een vernieuwde opzet van de Begroting afgestemd. We oriënteren bij de transitie naar een meer professionele verantwoording ook op verregaande samenvoeging van de inhoudelijke en financiële rapportages.

De Begroting 2024 is volgens de verbeterde opzet opgesteld en heeft de volgende uitgangspunten:

- Begroting is volgens het BBV opgesteld, alle benodigde paragrafen en onderdelen zijn opgenomen;
- De exploitatiebegroting is nader in de posten gespecificeerd. Zo is er bijvoorbeeld onderscheid gemaakt naar personeels- en inhuurbudgetten voor het primair proces en de overhead;
- Meerjarenbeeld maakt onderdeel uit van de financiële begroting.

Vanuit de Werkgroep Rapportages wordt bezien welke volgende verbeterstappen logisch zijn. En bijvoorbeeld of, hoe en wanneer het Jaarprogramma en de Begroting één documenttype kunnen worden. Dit vergroot de inzichtelijkheid van opgaven en het goede gesprek daarover, en verbeterd de transparantie en volledigheid van de informatievoorziening.

6.1 MEERJARENRAMING OVERZICHT BATEN EN LASTEN

De meerjarenraming 2025 - 2027 is op basis van de geldende normen geïndexeerd. De financiële en beleidsmatige uitgangspunten die leiden tot de Begroting 2024 bestaan uit:

- de uitgangspunten van de Begroting 2023, inclusief de Begrotingswijziging 2023;
- het gewogen indexcijfer (4,5%) door toepassing van de index loonvoet sector overheden de prijsindex netto materiële overheidsconsumptie;
- een productiviteitsnorm van 1.276 uur per FTE, waarbij rekening gehouden is met een ziekteverzuimpercentage van 7%;
- het in 2021 afgestemde gemeentelijk groeimodel;
- de in 2020 vastgestelde nieuwe verrekensystematiek voor de deelnemersbijdragen;
- het inzichtelijk maken van de onafgedekte risico's in het kader van het lage weerstandsvermogen.

In geval van hernieuwde inzichten (werkelijke index-cijfers, toe- en/of afname van de productie op basis van het in 2023 op te stellen realistische Jaarprogramma 2024, als er een concrete Begroting is voor de projecten 2024, concretisering van het investerings-budget of als er zich onvoorziene zaken voor doen) zal de Begroting 2024 worden gewijzigd. In ieder geval dient sprake te zijn van een gelijkblijvend takenpakket of een gelijkblijvend uitvoeringsniveau. Wijziging in omvang, intensiteit of kwaliteit van de werkzaamheden leidt tot een begrotingseffect of her prioritering van taken. Een aantal risico's die mogelijk substantiële begrotingseffecten meebrengen zijn in deze rapportage reeds benoemd.

TABEL 11: OVERZICHT VAN DE MEERJARENRAMING

Bedragen x 1000	2022 (JAAR-REKENING)	2023 (BEGRO-TINGSWIJ-ZIGING)	2024 (BEGRO-TING)	2025 (BEGRO-TING)	2026 (BEGRO-TING)	2027 (BEGRO-TING)
Programma Milieu regulier	16.434	19.024	21.389	22.480	23.446	24.243
Programma Milieu projecten & leges	1.196	2.094	2.067	1.674	1.724	1.462
Programma Organisatieontwikkeling	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Overhead	149	97	101	106	111	114
Algemene dekkingsmiddelen	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Heffing VPB	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bedrag onvoorzien	0	0	0	0	0	0
BATEN TOTAAL	**17.779**	**21.215**	**23.557**	**24.260**	**25.281**	**25.820**
Programma Milieu regulier	11.826	12.365	14.205	14.939	15.584	16.117
Programma Milieu projecten & leges	1.136	2.044	2.017	1.624	1.674	1.412
Programma Organisatieontwikkeling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Overhead	4.996	6.681	7.209	7.572	7.898	8.166
Algemene dekkingsmiddelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Heffing VPB	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bedrag onvoorzien	0	125	125	125	125	125
LASTEN TOTAAL	**17.958**	**21.215**	**23.557**	**24.260**	**25.281**	**25.820**
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	**-179**	**-0**	**-0**	**-0**	**-0**	**0**
SALDO VAN BATEN EN LASTEN VÓÓR MUTATIE RESERVES	**-179**	**-0**	**-0**	**-0**	**-0**	**0**
Toevoeging reserves		-0	-0	-0	-0	0
Onttrekking reserves Ontwikkel-programma						
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
SALDO VAN BATEN EN LASTEN NA MUTATIE RESERVES	**-179**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

6.2 EXPLOITATIEBEGROTING

TABEL 12: DE EXPLOITATIEBEGROTING

Bedragen x 1000	2022 (JAAR-REKENING)	2023 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2024 (BEGROTING)	2025 (BEGROTING)	2026 (BEGROTING)	2027 (BEGROTING)
TOTALE BATEN	17.779	21.215	23.557	24.260	25.281	25.820
DEELNEMERSBIJDRAGEN	16.490	19.424	21.639	22.480	23.446	24.243
Reguliere deelnemersbijdrage	16.341	19.024	19.898	20.913	21.812	22.554
Aanpassing obv Jaarprogramma		0	1.491	1.567	1.634	1.690
Bijdrage Omgevingsveiligheid		0	0	0	0	0
Bijdrage uitbreiding primair proces		0	0	0	0	0
Bijdrage structurele aanvullende kosten		0	0	0	0	0
Incidentele deelnemersbijdrage						
Bijdrage incidentele aanvullende kosten	149	400	250	0	0	0
Projectbaten Ontwikkelprogramma		0	0	0	0	0
Minus: bijdrage inzake LOS						
LEGESOPBRENGSTEN	**197**	**200**	**200**	**200**	**200**	**200**
PROJECTBATEN	**998**	**1.494**	**1.617**	**1.474**	**1.524**	**1.262**
INKOMSTEN OVERIGE BATEN	**94**	**97**	**101**	**106**	**111**	**114**
TOTALE LASTEN	**17.958**	**21.215**	**23.557**	**24.260**	**25.281**	**25.820**
PERSONEELSLASTEN	**14.161**	**15.957**	**18.114**	**18.947**	**19.768**	**20.446**
Loonsom primair proces	8.655	10.849	12.167	12.587	13.203	13.652
Loonsom overhead	2.362	3.615	3.926	4.121	4.299	4.445
Doorbelasting en frictiekosten	-956	-1.494	-1.617	-1.474	-1.524	-1.262
Inhuur primair proces	2.892	1.585	2.073	2.168	2.180	1.945
Inhuur overhead	445	616	644	677	706	730
Reiskosten	194	264	276	290	302	312
Opleidingen	257	250	262	275	287	297
Algemene kosten	313	272	384	303	316	327
BEDRIJFSVOERINGSKOSTEN	**2.638**	**3.039**	**3.301**	**3.564**	**3.713**	**3.837**
Materieel (Toolbox)	20	32	33	35	36	37
Packagedeal gemeente Emmen en provincie Drenthe	1.658	1.911	1.997	2.199	2.293	2.371
Huur zaaksysteem/licentie LOS	253	228	238	249	260	268
Overige licentie- en ICT-kosten	325	399	567	596	621	642
Overige bedrijfsvoeringskosten	383	469	466	486	503	517
LEGESKOSTEN	**138**	**150**	**150**	**150**	**150**	**150**
PROJECTKOSTEN ZAAK- EN BODEMINFORMATIE-SYSTEEM		**50**	**100**	**0**	**0**	**0**
PROJECTKOSTEN	**998**	**1.494**	**1.617**	**1.474**	**1.524**	**1.262**
PROJECTKOSTEN ONTWIKKELPROGRAMMA	**23**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
ONVOORZIEN		**125**	**125**	**125**	**125**	**125**
INCIDENTELE LASTEN		**400**	**150**	**0**	**0**	**0**
SALDO VAN BATEN EN LASTEN VÓÓR MUTATIE RESERVES	**-179**	**-0**	**-0**	**-0**	**-0**	**0**
TOEVOEGING EN ONTTREKKING RESERVES						
Toevoeging reserves		-0	-0	-0	-0	0
Onttrekking reserves Ontwikkelprogramma						
Onttrekking reserves exploitatie						
SALDO VAN BATEN EN LASTEN NA MUTATIE RESERVES	**-179**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

6.2.1 INDEXATIE

De posten in de exploitatiebegroting voor het jaar 2024 en de meerjarenraming (2025-2027) zijn geïndexeerd op basis van een inschatting van de directie voor de jaren 2024-2027. Dit is schematisch weergegeven in bijlage A.

Hieronder worden de belangrijkste posten waarin afwijkingen in de Begroting 2024 plaatsvinden ten opzichte van de Begroting 2023 nader toegelicht.

6.2.2 BATEN

DEELNEMERSBIJDRAGE

De deelnemersbijdrage stijgt ten opzichte van de Begroting 2023 met € 2.215K en wordt veroorzaakt door de volgende posten:

- indexering 4,5 %: + 874k
- aanpassing uren Jaarprogramma 2024: + 1.491k
- bijdrage incidentele aanvullende kosten (t.o.v 2023): -150 k
- totale mutatie: + 2.215k

Onderstaand treft u een overzicht van de individuele deelnemersbijdragen:

AANPASSING UREN JAARPROGRAMMA 2024

In het Jaarprogramma 2022 is met de deelnemers een opschalingsmethodiek afgesproken. In de Begroting 2023 zijn we uitgegaan van 165.124 uur. Voor de Begroting 2024 resulteert dit in een toename van 12.369 uur (9,5fte). De basis voor de Begroting 2024 is derhalve 177.493 uur.

BIJDRAGE INCIDENTELE AANVULLENDE KOSTEN

In de Begroting 2024 is voorzien in een incidentele bijdrage aanvullende kosten van 150K, t.b.v. het verrijken van het locatiebestand met mba's en de aanbesteding en implementatie van het zaaksysteem incl. bodeminformatiesysteem ad 100K.

TABEL 13: INDIVIDUELE DEELNEMERSBIJDRAGEN

DEELNEMER	DEELNEMERS- BIJDRAGE BEGROTINGS WIJZIGING 2023	DEELNEMERS- BIJDRAGE BEGROTING 2024	VERSCHIL	MEER/ MINDER
Gemeente Aa en Hunze	674.911	835.623	160.711	Meer
Gemeente Assen	1.149.951	1.461.352	311.401	Meer
Gemeente Borger-Odoorn	929.034	1.092.470	163.436	Meer
Gemeente Coevorden	1.416.609	1.715.687	299.078	Meer
Gemeente Emmen	3.547.132	4.014.300	467.168	Meer
Gemeente Hoogeveen	1.319.085	1.665.447	346.361	Meer
Gemeente Meppel	1.198.421	1.515.013	316.592	Meer
Gemeente Midden-Drenthe	1.512.604	1.791.835	279.231	Meer
Gemeente Noordenveld	818.740	982.344	163.603	Meer
Gemeente Tynaarlo	811.127	979.436	168.309	Meer
Gemeente Westerveld	911.214	1.058.904	147.690	Meer
Gemeente De Wolden	1.106.620	1.289.136	182.516	Meer
Provincie Drenthe	4.028.603	3.237.164	-791.440	Minder
Nog nader te verdelen deelnemers-bijdrage (Luchtadviseur en BOA's)	0	0	0	Meer
TOTAAL	**19.424.051**	**21.638.710**	**2.214.658**	**MEER**

6.2.3 LASTEN

PERSONEELSLASTEN

De personeelslasten nemen toe met € 2.157K. Deze stijging komt met name door de gestegen vraag vanuit de deelnemers en de indexering van lonen.

BEDRIJFSVOERING KOSTEN

De bedrijfsvoering kosten stijgen ten opzichte van de Begroting 2023 met € 262K. Deze stijging betreft voornamelijk de indexering en een stijging van de ICT kosten.

ONVOORZIEN

De post ‘onvoorzien’ wordt ten opzichte van voorgaande Begrotingen niet verhoogd en blijft met € 125K gelijk aan de Begroting 2023.

OVERZICHT VAN BEOOGDE STRUCTURELE TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN RESERVES

Momenteel is er bij ons geen sprake van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Wel wordt het algemene uitgangspunt van de Financiële Verordening toegepast, waarbij positieve rekeningresultaten worden toegevoegd aan de reserve totdat de reserve op het maximale niveau van 10% van de Begroting komt.

6.3 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE EN MEERJARENRAMING

Artikel 20 van het BBV schrijft voor dat in de Begroting een uiteenzetting van de financiële positie, voorzien van toelichting, dient te worden opgenomen. Tevens dient dit ook in meerjarig perspectief te gebeuren. In onderhavige paragraaf volgt deze uiteenzetting.

6.3.1 GEPROGNOSTICEERDE BEGIN- EN EINDBALANS

Op de volgende pagina wordt de (geprognosticeerde) begin- en eindbalans weergegeven voor meerdere Begrotingsjaren. Het verschil in toevoeging aan de bestemmingsreserve en het resultaat voor toevoeging aan de bestemmingsreserve wordt aan de algemene reserve toegevoegd.

TABEL 14: ACTIVA

Bedragen x € 1.000	2022 (JAAR-REKENING)	2023 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2024 (BEGRO-TING)	2025 (BEGRO-TING)	2026 (BEGRO-TING)	2027 (BEGRO-TING)
VASTE ACTIVA						
Immateriële vaste activa		0	0	0	0	0
materiële vaste activa	25	34	40	37	35	33
Financiële vaste activa		0	0	0	0	0
	25	**34**	**40**	**37**	**35**	**33**
VLOTTENDE ACTIVA						
Uitzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	5.622	5.735	5.836	5.886	5.936	5.986
Te vorderen op openbare lichamen	2.404	2.500	2.600	2.650	2.700	2.750
Uitzettingen in ‘s Rijks schatkist met een typische looptijd korter dan één jaar	3.201	3.200	3.201	3.201	3.201	3.201
Overige vorderingen	16	35	35	35	35	35
Liquide middelen	250	250	250	250	250	250
Banksaldi	250	250	250	250	250	250
Overlopende activa	103	89	49	52	54	56
Vooruitbetaalde kosten	103	89	49	52	54	56
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	**5.975**	**6.074**	**6.135**	**6.188**	**6.240**	**6.292**
TOTAAL ACTIVA	**6.000**	**6.108**	**6.175**	**6.225**	**6.275**	**6.325**

TABEL 15: PASSIVA

Bedragen x € 1.000	2022 (JAAR-REKENING	2023 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2024 (BEGRO-TING)	2025 (BEGRO-TING)	2026 (BEGRO-TING)	2027 (BEGRO-TING)
VASTE PASSIVA						
Eigen Vermogen	155	312	312	312	312	312
Algemene reserve	289	289	289	289	289	289
Bestemmingsreserve	46	23	23	23	23	23
Resultaat vóór bestemming	-179	0	0	-0	-0	0
Voorzieningen	5	5	5	5	5	5
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
TOTAAL VASTE PASSIVA	**161**	**317**	**317**	**317**	**317**	**317**
VLOTTENDE PASSIVA						
Netto vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar	3.046	3.100	3.100	3.100	3.100	3.100
Overlopende passiva	2.793	2.691	2.758	2.808	2.858	2.908
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**5.839**	**5.791**	**5.858**	**5.908**	**5.958**	**6.008**
TOTAAL PASSIVA	**6.000**	**6.108**	**6.175**	**6.225**	**6.275**	**6.325**

6.3.2 EMU-SALDO

In onderstaand overzicht is het EMU-saldo opgenomen voor het Begrotingsjaar 2024, voorgaande jaren en is de meerjarenraming uiteengezet.

TABEL 16: OVERZICHT VAN HET EMU-SALDO

Bedragen x € 1.000	2022 (JAARREKENING	2023 (BEGROTINGSWIJZIGING)	2024 (BEGROTING)	2025 (BEGROTING)	2026 (BEGROTING)	2027 (BEGROTING)
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q.ontttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-179	-0	-0	-0	-0	0
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	13	11	19	18	17	17
3. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorziening ten bate van de exploitatie	5	0	0	0	0	0
4. Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	11	20	25	15	15	15
5. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0	0
6. Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im) materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0
7. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0	0
8. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0
9. lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0	0	0
10. Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0	0	0
11. Boekwinst bij verkoop effecten	0	0	0	0	0	0
BEREKEND EMU -SALDO	**-150**	**31**	**44**	**33**	**32**	**32**

6.3.3 JAARLIJKS TERUGKERENDE ARBEIDSKOSTEN GERELATEERDE VERPLICHTINGEN VAN VERGELIJKBAAR VOLUME

De Begroting dient de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume weer te geven. Wij kennen momenteel geen dergelijke verplichtingen.

6.3.4 INVESTERINGEN

De Begroting dient de investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut weer te geven. Wij kennen momenteel geen dergelijke verplichtingen.

6.3.5 DE FINANCIERING

Het BBV schrijft voor dat aandacht dient te worden geschonken aan de financiering bij de uiteenzetting van de financiële positie.

VERLOOP VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN, INCLUSIEF MEERJARENRAMING

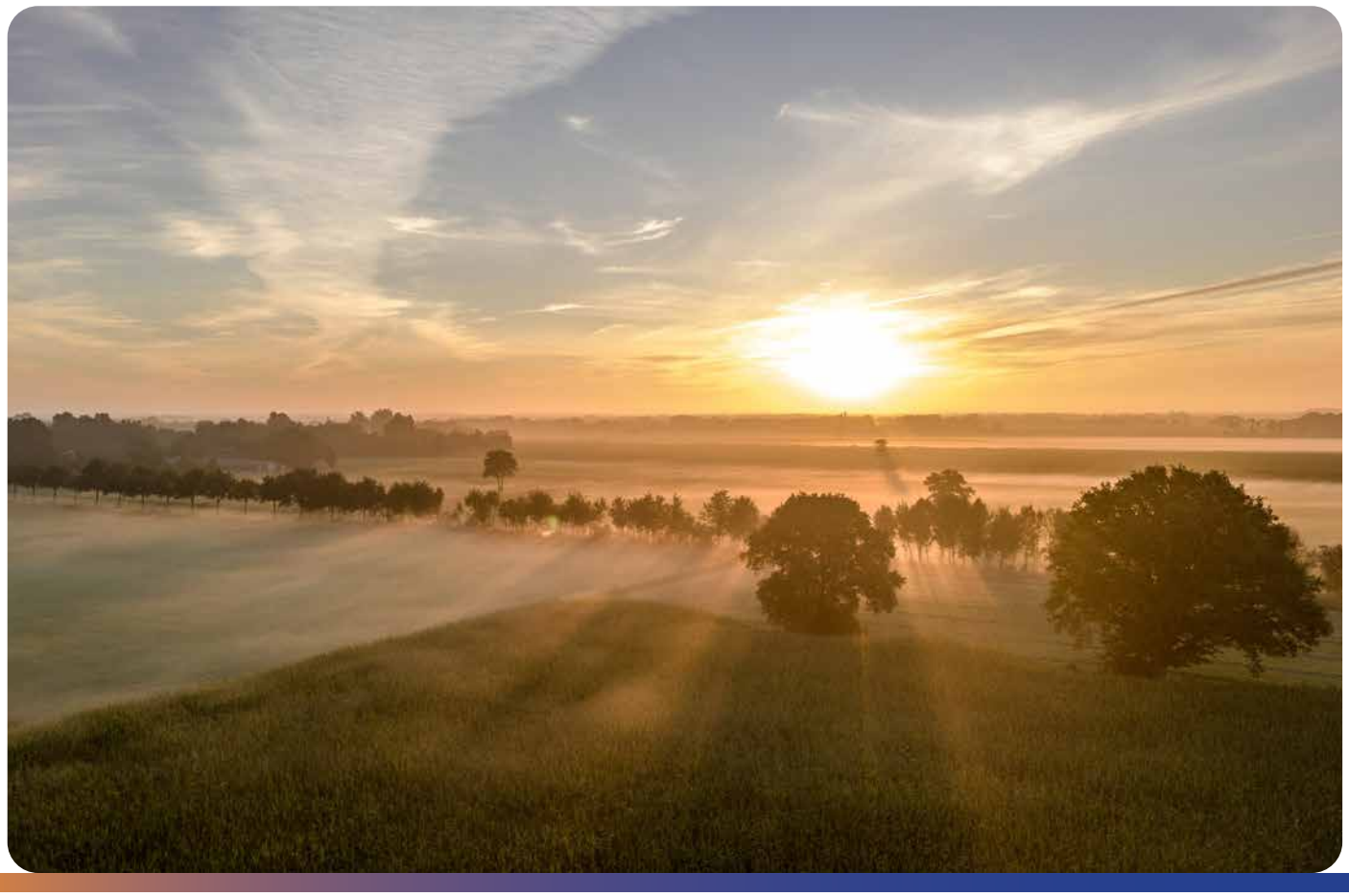
Net zoals de meerjarenraming van de geprognosticeerd begin- en eindbalans en de meerjarenraming, is de meerjarenraming van de reserves uitgedrukt in prijzen 2023.

RESERVES

De algemene reserve ondergaat geen wijzigingen, omdat het resultaat nihil is. De bestemmingsreserve is verminderd met de kosten van € 23k die in 2022 zijn gemaakt voor de uitvoering van het ontwikkelprogramma vooruitlopend op het besluit van het Bestuur.

TABEL 17: OVERZICHT VAN DE RESERVES

ALGEMENE RESERVE	2022 (JAAR-REKENING)	2023 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2024 (BEGRO-TING)	2025 (BEGRO-TING)	2026 (BEGRO-TING)	2027 (BEGRO-TING)
Saldo per 1-1	289	289	289	289	289	289
Bij: Resultaat		0	0	-0	-0	0
Af: Resultaat	-179	0	0	0	0	0
Bij: Bijdrage deelnemers resultaat	179	0	0	0	0	0
SALDO PER 31 - 12	**289**	**289**	**289**	**289**	**289**	**289**
BESTEMMINGSRESERVE DOORONTWIKKELING ORGANISATIE	**2022 (JAAR-REKENING)**	**2023 (BEGROTINGS-WIJZIGING)**	**2024 (BEGRO-TING)**	**2025 (BEGRO-TING)**	**2026 (BEGRO-TING)**	**2027 (BEGRO-TING)**
Saldo per 1-1	46	0	0	0	0	0
Bij:	0	0	0	0	0	0
Af: Financiering ontwikkelprogramma	0	0	0	0	0	0
Saldo per 31 - 12	46	0	0	0	0	0
Totaal van de reserves	335	289	289	289	289	289
BEDRAGEN X € 1.000						
BESTEMMINGSRESERVE	**0**	**2023 (BEGROTINGS-WIJZIGING)**	**2024 (BEGRO-TING)**	**2025 (BEGRO-TING)**	**2026 (BEGRO-TING)**	**2027 (BEGRO-TING)**
Saldo per 1-1	0	46	23	23	23	23
Bij:	46	0	0	0	0	0
Af:	0	23	0	0	0	0
SALDO PER 31 - 12	**46**	**23**	**23**	**23**	**23**	**23**
TOTAAL VAN DE RESERVES	**335**	**311**	**311**	**311**	**311**	**311**

VOORZIENINGEN

Wij hebben sinds de uitgave van de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd voor personeelskosten. Ieder jaar wordt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld wat de hoogte van deze voorziening moet zijn. In de (meerjaren-) Begroting wordt deze post niet structureel meegenomen.

TABEL 18: OVERZICHT VAN DE VOORZIENINGEN

VOORZIENING PERSONEELSKOSTEN Bedragen x € 1.000	2022 (JAAR-REKENING)	2023 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2024 (BEGROTING)	2025 (BEGROTING)	2026 (BEGROTING)	2027 (BEGROTING)
Saldo per 1-1	0	5	5	5	5	5
Bij:	5					0
Af:	0	0	0	0	0	0
SALDO PER 31 - 12	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**

BIJLAGEN

BIJLAGE A – INDEXERING

INDEX	2023	2023BW	2024	2025	2026	2027
Loonvoet sector overheid	2,5%	3,5%	4,7%	5,4%	4,5%	3,5%
Prijs netto materiële overheidsconsumptie	1,9%	6,2%	3,0%	2,8%	2,7%	2,5%
Gewogen index (90% loonvoet / 10 materiële overheidsconsumptie)	2,4%	3,8%	4,5%	5,1%	4,3%	3,4%

* In afwijking van prijs overheidsconsumptie beloning werknemers voor het jaar 2023 is voor de begrotings-wijziging 2023 gekozen voor de uitkomsten van de afgesloten CAO voor het jaar 2023.

BRON: MACRO-ECONOMISCHE VERKENNING 2023, PUBLICATIE 9-03-2023 (CPB) VOOR DE JAREN 2024-2027

BIJLAGE B – DEELNEMERSBIJDRAGE

BEGROTING 2024	DEELNEMERSBIJDRAGE REGULIER	21.388.710
	BIJDRAGE AANVULLENDE KOSTEN	250.000
	TOTALE DEELNEMERSBIJDRAGE 2024	21.638.710

	A	B	C = A - B	D=C * indexcijfer	E = C + D		F = uren * tarief	G	H = E + F + G	I	J	K	L = H + I + J + K
DEELNEMER	**DEELNEMERS-BIJDRAGE BEGROTINGS WIJZIGING 2023**	**INCIDEN-TEEL 2023**	**BASIS 2024**	**INDEX**	**SUBTOTAAL**	**TARIEF**	**GROEI-MODEL GEMEENTES**	**BIJDRAGE AANVUL-LENDE KOSTEN (INCIDEN-TEEL)**	**SUBTOTAAL DEEL-NEMERS-BIJDRAGE 2024**	**MILIEU-LOCATIES VAN PROVINCIE NAAR GEMEENTEN**	**MILIEU-LOCATIES VAN GEMEENTEN NAAR PROVINCIE**	**BODEM-TAKEN VAN PROVINCIE NAAR GEMEENTEN**	**DEELNE-MERS-BIJDRAGE BEGROTING 2024**
Gemeente Aa en Hunze	674.911	15.449	659.462	30.371	689.833	121	65.263	8.687	763.783	36.509	0	35.331	835.623
Gemeente Assen	1.149.951	30.801	1.119.150	51.748	1.170.898	121	110.776	14.801	1.296.474	0	0	164.878	1.461.352
Gemeente Borger-Odoorn	929.034	15.994	913.039	41.807	954.846	120	90.336	11.957	1.057.139	0	0	35.331	1.092.470
Gemeente Coevorden	1.416.609	27.522	1.389.087	63.747	1.452.834	120	137.449	18.233	1.608.516	36.509	-11.777	82.439	1.715.687
Gemeente Emmen	3.547.132	75.739	3.471.393	159.621	3.631.013	121	343.522	45.654	4.020.189	0	-5.889	0	4.014.300
Gemeente Hoogeveen	1.319.085	35.992	1.283.094	59.359	1.342.453	121	127.006	16.977	1.486.436	73.017	-5.889	111.882	1.665.447
Gemeente Meppel	1.198.421	25.468	1.172.953	53.929	1.226.882	121	116.072	15.424	1.358.379	109.526	0	47.108	1.515.013
Gemeente Midden-Drenthe	1.512.604	32.501	1.480.103	68.067	1.548.170	121	146.469	19.468	1.714.107	36.509	-5.889	47.108	1.791.835
Gemeente Noordenveld	818.740	16.187	802.553	36.843	839.396	120	79.413	10.538	929.347	0	0	52.997	982.344
Gemeente Tynaarlo	811.127	16.178	794.949	36.501	831.450	120	78.661	10.440	920.551	0	0	58.885	979.436
Gemeente Westerveld	911.214	17.069	894.145	41.005	935.149	120	88.472	11.728	1.035.350	0	0	23.554	1.058.904
Gemeente De Wolden	1.106.620	23.992	1.082.628	49.798	1.132.426	121	107.136	14.243	1.253.805	0	-5.889	41.220	1.289.136
Provincie Drenthe	4.028.603	67.107	3.961.496	181.287	4.142.783	120		51.851	4.194.634	-292.070	35.331	-700.732	3.237.164
Nog nader te verdelen deelnemers-bijdrage (Luchtadviseur en BOA's)	0									0	0	0	0
TOTAAL	19.424.051	400.000	19.024.051	874.082	19.898.134		1.490.576	250.000	21.638.710	0	0	0	21.638.710

* Over de exact te hanteren kentallen vindt in 2023 nog afstemming plaats in het kader van de warme overdracht van de inrichtingen tussen de bevoegde gezagen.

